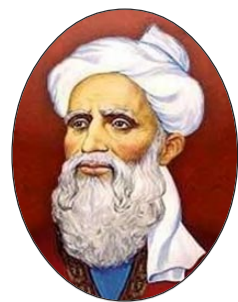

АНВОРИ ДОНИШ

E-mail: anvor.donish@kgu.tj Нашрияи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ*
www.kgu.tj №7 (272) 2-юми майи соли 2018, чоршанбе (оғози нашр: соли 1994)

АВВАЛИН УНВОНИ ИЛМИ АЗ КОА БА ДОНИШГОҲ ОМАД!

Патиф Баротов номзоди илми филология, устоди кафедраи забони тоҷикӣ бо методикаи таълими онӣ Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ аввалин олимӣ донишгоҳ аст, ки бо Қарори Раёсати Комиссияи олии аттестационии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28-уми феврари соли 2018 таҳти №2-4 соҳиби унвони илмӣ дотсент аз рӯйи ихтисоси адабиётшиносӣ гардид.

Устод Патиф Баротов муддати мадидест, ки умри худро баҳри таълиму тарбияи насли наврас сарф намудааст.

Садорати донишгоҳ, ҳайати олимону профессорон ва гурӯҳи эҷодии рӯзномаи "Анвори дониш" устодро барои ин муваффақияташон ва 12-уми апрели соли ҷорӣ баҳри расидан ба синни мубораки 80 табрику

таҳният гуфта, баҳрашон зиндагии шоиста, ҳаёти босубот, тани бардам ва рӯзгори осударо таманно доранд.

Бигузор ҳамеша муваффақу комгор ва хурӯз бименед, устоди азиз!

«ҲАФТАИ ИЛМ» ДАР ДОНИШГОҲ

ОБ МУҲИМТАРИН ДАЛЕЛИ ЗИНДАГИСТ!

ИХТИРОИ ДОРУИ "ДАРМОНБАХШИ МЕЪДА"

БЕҲТАРИН ЧЕҲРАҶОИ ДОНИШГОҲ МУАЙЯН ШУД!

МИНБАРИ ДОНИШЧӢ

НАХУСТИН ДАВЛАТҶОИ ОРИӢ

МУҲТАРАМ ҶОТАМ: ТАЪРИХ РУКНИ ҲАСТИИ МИЛЛАТ АСТ!

ҒОЛИБИЯТИ ВАРЗИШГАРОНИ ДОНИШГОҲ ДАР БОЗИҶОИ ВАРЗИШИ ТОҶИКИСТОН-2018

Санаи 6-уми апрел дар До-нишкадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи Саидму-мин Раҳимов маросими кушо-дашавии Бозиҳои варзиши Тоҷикистон-2018 баргузор гардид.

Дар ифтитоҳи чорабини мазкур Аҳтам Абдуллозода, раиси Кумитаи кор бо ҷаво-нон ва варзиши назди Ҳуку-мати Ҷумҳурии Тоҷикистон ширкат намуда, ҳамаи вар-зишгарон, мураббӣёну дова-рон ва дӯстдорони варзиши кишварро бо кушодашавии Бозиҳои варзиши Тоҷикистон - 2018 табрику таҳният намуда гуфт: "Бозиҳои вар-зиши Тоҷикистон дар чор сол як маротиба баргузор ме-шавад. Дар асоси тақвими ягонаи чорабиниҳои варзи-шви оммавӣ ва солимгар-донӣ дар соли 2018 Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиш ва системаҳои зертобеи он тас-мим гирифтанд, ки дар доираи сиёсати варзиши Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо-зиҳои варзиширо аз рӯи 11 намуди варзиш дар кишварамон баргузор намоем. Дар доираи сиёсати варзишпар-варонаи Пешвои муаззам ми-ллат, Президенти Ҷумҳу-рии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар сароса-ри кишвар варзиш рушд кар-да истодааст, мактабҳои на-ви варзиш таъсис дода истода-

анд ва шумораи варзишга-рон низ дар ин иншоотҳои варзишӣ зиёд мегардад. Дар соли 2017 танҳо дар шаҳри Душанбе зиёда аз 70 май-дончаҳои варзишӣ сохта шу-данд ва то моҳи июни соли ҷорӣ ба истифода додани зи-ёда аз 92 майдончаҳои вар-зиширо дар пойтахти кишвар ба нақша гирифтанд".

Баъди суҳанронӣ Аҳтам Абдуллозода кушодашавии Бозиҳои варзиши Тоҷики-стон-2018-ро дар фазои му-тантан расман эълон намуд.

Дар охир варзишгарони то-ҷик навъҳои гуногуни варзиш-ро, ки ба барномаи Бозиҳои варзиши Тоҷикистон-2018 ворид гардидааст, намоиш доданд.

Маврид ба зикр аст, ки бо-зиҳои варзиши Тоҷикистон яке аз чорабиниҳои бонуфу-зи варзишӣ дар кишвар ба ҳисоб рафта, он пеш аз ҳама барои дарёфти чеҳраҳои нави варзиши тоҷик ва тар-бияву ба камол расонидани онҳо барои муаррифии Тоҷи-кистони соҳибистиқлол дар арсаи бозиҳои Осиё, олимпӣ ва мусобиқаҳои сатҳи ҷаҳонӣ роҳандозӣ мегардад.

Варзишгарони тоҷик аз рӯи 11 намуди варзиш, аз қабилӣ гӯштини миллӣ "Гӯштингирӣ", гӯштини юнонӣ-румӣ, самбо, дзюдо, тарзи озод, таэквандо (ВТФ),

баскетбол (мардон, бону-вон), волейбол (мардон, бо-нувон), варзиши сабук, бокс ва вазнабардорӣ миёни ҳам рақобат карданд.

Бозиҳои варзиши Тоҷики-стон-2018 дар ҳудуди кишва-рамон то 2 майи соли ҷорӣ идома ёфт.

Дар ин мусобиқа донишҷу-ёни факултаи тарбияи ҷис-монӣ ва омодагии дифои ҳар-бии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ низ аз нумуди "бокс" ва "Гӯштингирӣ" иштирок на-муданд, сазовари ҷойҳои намоён гардида, бо диплом ва тухфаҳои хотиравӣ қадр-донӣ карда шуданд, ки инҳо мебошанд:

1. Сағизов Бахтовар оид ба "Бокс" дар вазни 56 кило, сазовори ҷойи 1-ум;
2. Юнусзода Сунатулло оид ба "Бокс" дар вазни 52 кило, сазовори ҷойи 1-ум;
3. Суфиев Баҳом оид ба "Гӯштингирӣ" дар вазни 65 кило, сазовори ҷойи 1-ум;
4. Шарипов Некрӯз оид ба "Бокс" дар вазни 69 кило, сазовори ҷойи 3-юм;
5. Дурандешӣ Амирхон оид ба "Бокс" дар вазни 56 кило, сазовори 3-юм;
6. Раҳматова Матлуба оид ба "Бокс" дар вазни 51 кило, сазовори ҷойи 3-юм;
7. Мухторова Меҳрона оид ба "Бокс" дар вазни 60 кило сазовори ҷойи 3-юм;
8. Мавобуллои Хуршед оид ба "Гӯштингирӣ" дар вазни 75 кило, сазовори ҷойи 3-юм;

Аз тарафи Раиси Федер-ратсияи бокси вилоят муҳ-тарам Абдулаҳад Ҳақимӣ барои ғолибони Спартакиа-даи Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба бокс байни мардон Юнусзода Сунатулло ва Сағизов Бахтовар бо ифти-хорнома қадрдонӣ карда шуданд.

ФИРДАВСҶОҲ ҒОЛИБИ МУСО- БИҚАИ ҶУМҲУРИЯВӢ ГАРДИД!

Рӯзи 24-уми март соли ҷорӣ бо ташаббуси Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳу-рии Тоҷикистон мусобиқаи ҷумҳу-риявӣ оид ба гуштини "Самбо" ми-ёни ҷавонони соли таваллудашон 1998-2001 барои гирифтани ав-валин чемпиони Иттиҳоди Шуравӣ оид ба гуштини "Самбо" Афзалшо Олимов гузаронида шуд. Дар му-собиқа донишҷӯи донишгоҳ Раҳ-матуллоев Фирдавсҷоҳ иктирок намуда, дар вазни 62 кило ҷойи 2-юмро насиб гашт ва бо медалу ифтихорнома ва тухфаҳои таъсис-

намудаи кумитаи тадорукот сарфароз гардонида шуд.

САИДМАҲМУД ҶОИИ 1-УМРО ГИРИФТ!

31-уми март соли ҷорӣ бо та-шаббуси Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳу-рии Тоҷикистон мусобиқаи ҷумҳу-риявӣ оид ба гуштини "Самбо" дар байни наврасони соли тавал-лудашон 2000-2002 бахшида ба ҷашни Наврӯзи байналмилалӣ гу-заронида шуд. Дар мусобиқа до-нишҷӯи донишгоҳ Саидов Саид-маҳмуд дар вазни 87 кило сазово-ри ҷойи 1-ум гардида, бо медалу ифтихорнома ва тухфаҳои қадр-донӣ карда шуд.

ДОНИШҶӮИ ДОНИШГОҲ ДАР МУСОБИҚАИ ШАҲРӢ ҶОИИ 1-УМРО НАСИБ ГАШТ!

Таърихи 14-15-уми апрели соли ҷорӣ бо ташаббуси Федератсияи гуштини касбӣ ва варзиши Грeплинг ADCC-и Ҷумҳурии Тоҷикистон му-собиқаи кушоди шаҳри Кӯлоб оид ба гуштини Грeплинг ADCC-и байни наврасон, ҷавонон ва калонсолон бахшида ба Соли рушди сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ гузаронида шуд. Дар озмун донишҷӯи факултаи тар-бияи ҷисмонӣ ва ОДҲ Носиров Ш. дар вазни 65 кило ҷойи 1-умро насиб гашт ва бо медалу ифтихорнома ва тухфаҳои қадрдонӣ карда шуд.

Инчунин, барои саҳми арзанда ва дастгирии бевоситаи мусобиқаи кушоди мазкур ректори донишгоҳ док-тори илми физика ва математика, профессор, Узви вобастаи АИ ҶТ Аб-дулло Ҳабибулло ва декани факултаи тарбияи ҷисмонӣ ва ОДҲ Досаков Муъмин бо ифтихорномаи Федератсия сарфароз гардонида шуданд.

КОНФРОНС: САДРИДДИН АЙНӢ - ПОЯГУЗОРИ АДАБИЁТИ МУОСИРИ ТОҶИК

Санаи 14.04.2018 дар толо-ри илмию фарҳангии дониш-гоҳ бо ташаббуси факултаи филологияи тоҷик ва журна-листика конфронси илмӣ-на-зариявӣ дар мавзӯи "Садрид-дин Айнӣ - поягузори адабиё-ти муосири тоҷик" гузаронида шуд.

Нахуст ректори дониш-гоҳ, доктори илми физика ва математика, профессор, Узви вобастаи АИ ҶТ Аб-

дулло Ҳабибулло баромад намуда, аз хизматҳои шо-ёни Устод Айнӣ ёдовар шуд.

Дар ин конфронс ноиби ректор оид ба таълим Холи-қов Сафар, мушовири ректор оид бо иртибот бо ҷомеа За-фар Мирзоён, дотсенти ка-федраи адабиёти тоҷик Ёралӣ Содиқов ва омӯзгоро-ну донишҷӯён иштирок наму-данд. Баъдан, дар мавзӯи

"Тасвирҳои ҳиссию ва психоло-гӣ дар романи "Ятим"-и Садриддин Айнӣ" дотсенти кафедраи адабиёти тоҷик ва журналистика Ёралӣ Соди-қов, дар мавзӯи "Ашъори ма-орифпарварии Садриддин Айнӣ" мудири кафедраи ада-биёти тоҷик ва журналистика Зайналбӣ Холиқова, дар мавзӯи "Топонимияи Кӯлоб дар эҷодиёти Садриддин Айнӣ" муаллимаи калони ка-федраи забони тоҷикӣ ва методикаи таълими он Бах-тинсо Алиева ва дар мавзӯи "Инъикоси масъалаҳои ма-ориф дар "Ёддоштҳо"-и Са-дриддин Айнӣ" ассистенти ка-федраи адабиёти тоҷик ва журналистика Шамшоди Ҷамшед баромад намуданд. Дар охир қироати порчаҳои насри ва назми аз эҷодиёти Садриддин Айнӣ аз тарафи донишҷӯёни факултаи фило-логияи тоҷик ва журналисти-ка шунида шуд.

ҒОЛИБИ ОЗМУНИ "ЗАН - ОЛИҲАИ ҲУНАР"

Бо ташаббуси мқомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳри Кӯлоб моҳи гузашта озмуни шаҳрии "Зан - олиҳаи ҳунар" бахшида ба Соли рушди сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ гузаронида шуд. Дар ин озмун аз рӯи номи-натсияи "қаламзанӣ дар ма-тоъ" донишҷӯи факултаи филологияи рус Хоҷаева Ди-лафрӯз ғолиб шуда, бо ифти-хорнома сарфароз гардони-да шуд.

КУРСИ ОМУЗИШӢ ДАР КӢЛОБ

Санаи 18-20-уми апрели соли 2018 дар шаҳри Кӯлоб бо иб-тикор ва ташаббуси ташкилоти байналхалқии ОКСФАМ-и Бри-танияи Кабир дар Тоҷикистон курси омӯзишӣ дар мавзӯи "Зан-ҷири арзиши иловашуда" гузаронида шуд. Дар ин курси ому-зишӣ декани факултаи молиявӣ иқтисодии Донишгоҳи давла-тии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ Мирсаидов Муҳаммад-наим ва муаллими калони ҳамин факулта Комилов Низомуддин фаъолона ширкат карда, соҳиби шаходатнома гардиданд.

Бахшида ба 80-солагии адабиётшинос, номзади илми филология, дотсент, Корманди шоистаи Тоҷикистон Барот Латифов

РАВШАНГАРИ ЧАРОҒИ МАЪРИФАТ

Шахси нексиришту покдил шамъеро мемонад, ки ба замири кас равшани бахшида, ба ӯ фардои дурашшонеро эҳдо мекунад. Чунин ашхос одамвор зиндагӣ карданро асоси зиндагии хеш доништа, ба ҳар роҳе, ки маҷрои зиндагӣ онҳоро ба қору пайкор равона мекунад, фазилатҳои инсониро фаромӯш намекунад. Бахусус, агар чунин ашхос касби омӯзгориро пешаи худ карда бошанд, зеро муаллим ҳидоятгари роҳи дурости одамон буду ҳаст.

Устои ботаҷриба ва олими оқилу доново сермахсул Корманди шоистаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дотсенти кафедраи забон ва адабиёти тоҷики Коллеҷи омӯзгории Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ Латифов Барот 60 соли умри пурбаракати худро сарфи хизмати халқу Ватан намудааст.

Барот Латиф 12-уми апрели соли 1938 дар деҳаи Тугараки ҷамоати Тугараки ноҳияи Восеъ ба дунё омадааст. Соли 1954 ба Омӯзишгоҳи омӯзгории шаҳри Кӯлоб дохил шуда, онро соли 1958 хатм намудааст. Солҳои 1958-1961 дар шаҳри Самарқанд хизмати аскарӣ ва солҳои 1961-1967 дар факултаи шарқшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон таҳсил намудааст. Соли 1967-1969 муаллими Донишгоҳи давлатии Кӯлоб, 1969-1972 хизматчи ҳарбӣ дар Афғонистон, солҳои 1972-1981 корманди хизбӣ дар ноҳияи Восеъ ва вилояти Кӯлоб, 1981-1988 раиси Кумитаи радио ва телевизиони вилояти Кӯлоб, 1998-1999 директори Институти тақмили ихтисоси муаллимонии шаҳри Кӯлоб, солҳои 1991-1993 ҷонишини сардори раёсати маорифи вилояти Кӯлоб, солҳои 1993-1997 сармутахассиси идораи маорифи вилояти Хатлон кор кардааст.

Аз соли 1997 то соли 2006 сардори Қароргоҳи ра-

иси вилояти Хатлон дар шаҳри Кӯлоб ва аз соли 2006 то ҳол ба ҳайси достенти кафедраи забон ва адабиёти тоҷики Коллеҷи омӯзгории Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ фаъолият карда истодааст.

Таҳти роҳбарии доктори илмҳои филологӣ, профессор Урватулло Тоиров кори илмӣ-таҳқиқӣ бурда, соли 2010 дар мавзӯи "Ҳаёт ва фаъолияти Файзи Алам" рисолаи номзадӣ дифоъ намудааст.

Барот Латиф муаллифи зиёда аз 50 номгӯии мақолаҳои илмӣ-методӣ мебошад, ки беш аз 6-тои онҳоро воситаи методӣ таълимӣ ташкил медиҳанд.

Ҷамъасӯхбат ва маслиҳатчи доимӣ ва беминнати омӯзгорони ҷавони коллеҷ ва донишгоҳ мебошад. Устои асилу кордон ба омӯзгорони ҷавон дар интиҳоби ин касби заҳматталабу пуршараф чунин панду андарзҳои меғӯяд: "Сухан доништа, ором ва ботамкин бигӯй; Ҳар гоҳ ҳарфе мезанӣ, садоятро андоза кун!; Ба кӯдак эҳтиром бигузор, шахсияташро бузург дон; Ба шогирдон мушфиқ бош, чунон ки бо фарзанди худ ҳастӣ; Агар сухан гуфтӣ, некӯ бигӯй!; Худатро дар чашми дигарон беарзиш магардон; Дар муомила бо кӯдакон эҳтиёткор бош!; Ба нафси худ андоза бидеҳ; Аз қабули даъвату ҳадя худдорӣ кун; Дар муомила ҳеҷ гоҳ сабук нашав; Бидон, ҳар касе, ки аҷри худ медонад, кӯдак фақат ўро меписандад ва гиромӣ медорад; Ҳар тифле, ки ба ту озор расонд, аз ӯ даргузар; Чӣ мушкилие бошад, аз омӯхтан рӯй матоб; Ҷуз касби худат, ки дар он доной, дар дигар мавридҳо худро дар қатори дигарон бигир; Дар маҷлиси илм хашму ғазаб ҷой надорад; Вақте дарк намудӣ, ки ба омӯхтан ниёз дорӣ, биомӯз!; Бузургон гуфтаанд: "Илм болотар аз ибодат аст"; Аз аҳволи шогирдон доимо бохабар бош!; Бухлу ҳасад кори ту нест, фикр кун!; Одами тамаъҷӯ, дурӯғӯ ва муғолатаандоз наметавонад омӯзгор бошад; Мардумони шарифу бошахсиятро азиз бидор!; Бо хурдон лутфу нармай кун!; Ба мардуми авом наздиктар шав!; Бо одамон хуб бош, хубӣ мебинӣ; Бадӣ ва бадрафторӣ душмани туст; Ҳамеша аз ростӣ кор бигир; Такаббур-

ро раҳо кун!; Вафо пеша кун ва дар корҳо бо сабру ботаҳаммул бош!"

Суханҳои андарзҳои ин шахсияти бузург ва олимӣ закӣ омӯзгори ҷавонро ба роҳи рост раҳнамун месозад, ки дар ҷодаи касби заҳматталаби омӯзгорӣ боандеша, босабр ва ботаҳаммул бошад, касби худро эҳтиром намояд, подоши заҳматҳои худро қадр созад ва ба қадри зиндагӣ бирасад, чунки ҳар як панди ин шахсияти рӯзгордида сармашқи кори мо, омӯзгорон мебошад.

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон хизматҳои бисёрсолаи устод Барот Латифовро ба инобат гирифта, ўро соли 1970 бо медали "Барои меҳнати шоён", соли 1977 "Барои меҳнати шуҷоатнок", соли 1984 Грамотаи фахрӣ "Ба шарафи 60-солагии Тоҷикистон" соли 1998 унвони фахрии "Корманди шоистаи Ҷумҳурии Тоҷикистон" сарфароз гардондааст.

Дотсент Барот Латифов дар зиндагӣ хешро шахси хушбахт меҳисобад, зеро умри пурбаракати худро зоеъ нагузаронида, ба таълиму тарбия ва хизмат ба халқу Ватани азизи худ бахшидааст. Яке аз хислатҳои беназири устод Латифов Барот хоксорӣ ва фурутанӣ мебошад, ки бо ин хулқи ҳамидаи хеш азизи дилу дидаи донишҷӯёну ҳамкортон гардидааст. Дар баробари ин, ҳамчун олимӣ варзида ба муҳаққиқони ҷавон маслиҳату ёриҳои худро дарёғ намедорад.

Мо, ҳамаи ҳайати омӯзгорони коллеҷ устои гиромӣ-қадр Барот Латифовро ба муносибати ба синни мубораки 80 қадам ниҳоданашон аз самими қалб муборакбод намуда, ба эшон дар кори пурзаҳмати омӯзгорӣ ва илмию эҷодӣ комёбиҳои беназирро таманно дорем.

Умри ту ба файзу
синни ту дар ҳаштод,
Аз умри нақуи ту
қаҳон дорад ёд.
Толеи нақӯ дорӣ,
диле арзанда,
Аз як саду ҳаштод
зиёд умри ту бод!
80-солагӣ муборак,
устоди азиз!

Мубина ҚАҶУМОВА,
мудир кафедраи забон
ва адабиёти тоҷики
Коллеҷи омӯзгории ДДК
ба номи А. Рӯдакӣ

Шеъри рӯз

Беҳрӯзи ЗАБЕХУЛЛО

МАН ҲАҚИҚАТРО ФАҚАТ ЯК БОР ДИДАМ

Ман ҳақиқатро фақат як бор дидам,
Лаҳзае, ки Шӯравӣ пошида буд.
Он замон аз чеҳраи ҳар пардадоре
Ҳамчу дар барзаҳ
Ниқоб афтода буд.
Ман шариятро фақат як бор дидам,
Лаҳзае, ки як муаллим
Дар замони Шӯравӣ
Пинҳон намози хешро мехонд.
Ман тариқатро фақат як бор дидам
Лаҳзае, ки як гадо дар мулки афгон
Ниманонашро
Бо муҳочирҳои тоҷик кард тақсим.
Баъд аз он хобида будам
Чун шудам бедор
Соҷамро дида бар девор
Хешро нашнохтаам дигар.
Одамӯ одам ҳама бегона буд.
Соҷам ҳатто фирорӣ буд.
Аз қафояш медавидам дар ба дар,
Ман ҳақиқатро намеёбам дигар
Дар суғоғаш
То кунун оворам бо чашми тар.
Ман ҳақиқатро намеёбам дигар!

ЧОР ҲИҚМАТ

ҲИҚМАТИ ЯКУМ

Лӯлие бо писари худ мочаро мекард, ки: "Ту ҳеҷ коре намекуни ва умр дар бекориву танбалӣ ба сар мебарӣ. Чанд бо ту гӯям, ки муаллақ задан биёмӯз, сағ аз чанбар қаҳонидан ва расанбозӣ таълим кун, то ки аз умри худ бархурдор шавӣ. Агар аз ман намешунавӣ, ба Худо, туро дар мадраса андозамат, то (ки) он илми мурдареги ишон биёмӯзи ва донишманд шавӣ ва то зинда бошӣ, дар мазаллат ва фалокат ва идбор (бадбахтӣ) бимони ва як ҷав аз ҳеҷ ҷо ҳосил натавони кард".

ҲИҚМАТИ ДУЮМ

Фарде чанд дона чормағз ба Баҳулл доду гуфт:

- Чормағзҳоро шикаста бихӯр ва барои ман дуо кун.

Баҳулл чормағзҳоро хӯрд, вале дуо накард. Он нафар гуфт:

- Чормағзҳоро хӯрдӣ, нӯши ҷонат, вале садои дуоятро нашунидам.

Баҳулл гуфт:

- Мутмаин бош, агар дар роҳи Худо додай, Худованд худаш садои шикастани чормағзҳоро шунидааст. (Аз ҳар зовия)

ҲИҚМАТИ СЕЮМ

Марде шабҳо камтар меҳобид ва бештар зикри Ҳақ бар забон дошт ва бо Худои худ муноҷот мекард. "Аллоҳ" меғуфту ашк мерехт ва нола мекард. Ин ҳолати ӯ шайтонро писанд наомад. Пас, суғоғи ӯ рафт ва ҳилате дар кор кард, то ўро аз муноҷот дилсарду ноумед кунад.

Ба ӯ гуфт:

- Ту ин ҳама Худоро меҳонӣ, аммо як лаббайк ҳам намешунави, пас даст аз ин кори беҳуда бидор, ки дуои туро Ҳақ намешунавад. Мард дилшикаста шуд. Сар бар замин ниҳоду хоб кард. Дар хоб ҳазрати Хизрро дид, ки аз ӯ мепурсид:

- Чаро аз зикри Ҳақ фуру мондай?

Мард гуфт:

- Ҳеҷ лаббайке нашнидаам, метарсам, ки рондашудаи даргоҳи Илоҳӣ бошам.

Ҳазрати Хизр ба ӯ гуфт:

- Ин чӣ суханест. Ҳамон оҳу сӯзи даруни ту, ҳамон "Аллоҳ" гуфтани ту, айна лаббайки мост. Агар Худо садову муноҷоти туро дӯст надошт, ҳаргиз ин шӯро ҳолро ба ту намедод.

Эй азиз! Агар дидӣ дарде надорӣ ва нола сар бар намеоварӣ ва сӯзу оҳе надорӣ, бидон, ки Худованд ба ту назар надорад ва раҳоят кардааст.

(Мазмун аз Маснави маънавий)

ҲИҚМАТИ ЧОРУМ

Ду дӯст пой пиёда бо роҳе аз байни биёбонҳо мерафтанд. Байни ин ҳарду сари мавзёе ихтилоф пайдо шуд ва яке аз онҳо дигаре сари хашм ми шаппотӣ зад.

Дӯсте, ки сили бар рӯи худ хӯрда буд ва озурда гардид, рӯи реғҳои биёбон навишт:

"Имрӯз беҳтарин дӯстам бар чеҳраам сили зад!"

Он ду канори якдигар ба роҳи худ идома доданд, то ба як макони обод расиданд ва тасмим гирифтанд, ки қадре дар он макон, канори дарёе истироҳат намоянд.

Ногаҳон шахсе, ки шаппотӣ ба рӯяш хӯрда буд, пояш лағжид ва ба дарё афтод. Наздик буд фарқ шавад, ки дӯшташ ба кӯмакаш шитофт ва ўро наҷот дод.

Баъд аз он ки аз фарқ шудан наҷот ёфт, бар рӯи тахтасанге ин чумларо ҳаққоқӣ кард:

"Имрӯз беҳтарин дӯстам маро аз марг наҷот дод!"

Дӯшташ бо тааҷҷуб аз ӯ пурсид:
- Вақте ман туро дар ҳолати ғазаб як шаппотӣ задам, ту онро рӯи реғҳои биёбон навиштӣ, вале ҳоло чаро ин чумларо рӯи сангҳо навиштӣ?!

Дӯшташ лабҳанд заду гуфт:

- Вақте касе моро озор медиҳад, бояд рӯи реғҳои биёбон нависем, то бодҳои бахшиш онро пок кунанд. Вале вақте касе муҳаббате дар ҳаққи мо мекунад, бояд онро рӯи санг ҳаққоқӣ кард, то ҳеҷ боде онро натавонад аз байн ва аз ёдҳо бибарад!

Таҳияи
Ҷаҳонгир РУСТАМ

МУҲТАРАМ ҲОТАМ: ТАЪРИХ РУКНИ ҲАСТИИ МИЛЛАТ АСТ!

(Идома аз шумораи гузашта)

Ба хотири дарёфти ин сарзаминҳо даҳҳо нақшаҳои кишварҳо ва хатсайрҳои сафарҳои қаҳрамонҳоро мураттаб намудам. Инчунин "Феҳрасти номҳои "Шоҳнома"-ро тартиб додаам, ки дар он тақрибан 300 номи ҷуғрофӣ, чанд бор зикр шудани он ном бо нишондоди ҷилду саҳифаи китоб мураттаб гардидааст. Баъзе номҳо, масалан, Алмосруд, Ило, Карх, Кот, Кӯс, Наванд, Нӯзарон ва ғайра танҳо як маротиба зикр шудаанд. Номҳои Албурз, Гандж, Зобул, Хирманд, Косаруд, Мозандарон, Канобад, Райбад, Сарахс, Систон ва ғайра танҳо дар қисмати аввали "Шоҳнома" борҳо зикр гардида, дар қисмати дуввум аз истифода афтодаанд.

Аксари номҳое, ки то замони шоҳии Хумой номбар гардидаанд, дар қисмати дуввуми китоб номбар намешаванд. Баракс, баъзе номҳо танҳо дар қисмати дууми китоб омадаанд. Яъне бо муҳоҷирати ориёӣҳо ҷуғрофияи номҳо низ тағйир ёфтааст. Ҳама ин номҳо дар худ розе нуҳуфта доранд. Татбиқи ҷуғрофияи "Шоҳнома" аз мушкилтарин заҳматҳои илми таърихӣ-ҷуғрофияиест. Ва маълум, ки ба ин хотир "Шоҳнома"-ро на як бору ду бор хондаам. Агар имкон шавад, ният дорам, ки "Шоҳнома"-ро тафсири ҷуғрофӣ намоям.

Мо дар шинохти таърихи воқеии халқу кишварамон хеле бечурубаҳал саҳлангори мекунем. Сабабаш камдонишии мост дар ин бахш. Масъалаи мазкур масъалаи тақдирӣ таърихи миллати кишвар аст, масъалаву мушкилоти илми ҷаҳонӣ. Агар халқи мо бунёдгӯзори тамаддуни башарӣ ва агар ватани мо биҳишти рӯи дунё буд, агар сарзамини мо дар шумори нахустмехани башариат қарор дошта, агар мо ворисони Пешдодиёну Каёниён бошем, бояд ин масъаларо ба тариқи бунёдӣ ва боҷасорат, тавре мегӯянд, рӯи об барорем. Чаро дар шинохти таъриху фарҳанги халқи худ тобеи назари фарзияҳои олимони хориҷа бошем? Замон замони мушаххасоту қотеият аст! Ин масъаларо агар имрӯз мо ошкору равшан насозем, он аз ҷониби насли оянда ҳатман баррасиву ошкору ҳоҳад гардид. Мабода, ки назди он наслҳо дар ҳиҷолат бошем.

- Чун "Шоҳнома"-ро бисёр мавриди таҳқиқ қарор додед, фикр мекунам нисбат ба Рустами Достон ҳам гуфта-ниҳое доред...

- Бале, дар бораи Рустами Достон низ мехоҳам чанд сухан гуфта бошам. Рустами Достон - бузургтарин қаҳрамони шукӯҳманд, появу девори марзбум ва ҳувияти ориёист, ки агар басо душманон ва девону ҷодувонро аз пой афканда буд, баъдҳо аждаҳои устура ӯро ба коми худ фуру бурд. Пури Дастон бар ҳама душманону бадхоҳонаш ва ҳама ононе, ки шарофату шаҳомати ориёиро заррае костан мехостанд, мубориза кард ва ҳамеша дастболо шуд. Ҷисми ӯро агар бародари ноҷавонмардаш Шағод ба чоҳи пур аз найзаву шамшер афканд, баъдҳо қаламбадастоне шағодона номашро ба чоҳи сиёҳи бетаги афсонаву устура афкандаанд.

Нахустин шахсе, ки бар дифои воқеияти таърихӣ Рустам қотеяна бар ҷой истод ва барои чунин амалаш ҳаёти худро дар хатару саргардониҳои зиёде гузошт, Ҳаким Фирдавсӣ буд. Фирдавсӣ на танҳо бузургтарин худованди сухан, балки бузургтарин донишманд ва муҳаққиқи таърихи ориёӣҳо низ буд. Бешубҳа, ӯ барои эҷоди "Шоҳнома" даҳҳо маъҳазу сарчашмаҳоро омӯхта, тамоми нақлу достонҳои дар замонаш вучуддоштаро баррасӣ намуда буд. Дар "Таърихи Систон" омадааст: "Ва ҳадири Рустам бар он ҷумла аст, ки Булқосим Фирдавсӣ ба шеър кард ва бар номи Султон Маҳмуд кард ва чандин рӯз ҳамебархонд. Маҳмуд гуфт: - Ҳама "Шоҳнома" худ ҳеҷ нест, магар ҳадири Рустам ва андар сипоҳи ман ҳазор мард чун Рустам ҳаст. Булқосим гуфт: - Зиндагонии худованд дароз бод, надонам андар сипоҳи ӯ чанд мард чун Рустам бошад, аммо ин донам, ки Худои таоло хештанро ҳеҷ банд чун Рустам дигар наёфарид. Ин бигуфт ва замин бӯса кард ва бирафт. Малик Маҳмуд вазирро гуфт: - Ин мардак маро ба таъризи дурӯғзан хонд. Вазираш гуфт: - Бибояд кушт. Ҳарчанд талаб карданд, наёфтанд. Чун бигуфт, ранҷи хеш зоеъ кард ва бирафт. Ҳеҷ ато наёфта, то ба гурбат фармон ёфта".

Агар Фирдавсӣ ба воқеияти таърихӣ Рустам амиқан бовар намедошт, барои ҳимояти шахсияти ӯ чунин қони худро дар ха-

Мусоҳиба бо шоир, нависанда ва таърихшинос Муҳтарам Ҳотам

тар намегузошт. Бовари Фирдавсӣ ба воқеияти шахсияти Рустам ҳамчунин дар самимияту муҳаббати Фирдавсӣ ҳангоми тасвири образи Таҳамтан зоҳир мегардад. Чунин самимияту муҳаббат ва чунин эҳтирому арҷро Ҳаким Фирдавсӣ ҳаргиз нисори шахсияти бофтаву хаёли карда наметавонист. Таъкиди Ҳаким Фирдавсӣ:

Ту инро дурӯғу

фасона махон,

Ба як сон равиш дар

замона мадон...

бар воқеияти шахсияти Рустам низ мансубият мегирад. "Шоҳнома"-ро асотир ва Рустамро афсона донистан беэҳтиромист нисбати рӯҳи Ҳаким Фирдавсӣ! Вақте "Шоҳнома" дар ҷуғрофияи аслии худ татбиқ мегардад, воқеияти рӯйдодҳои он, воқеияти Рустами Достон баръало равшан мешавад. Ман дар ин боб дар рисолаам "Рустами Достон ва меҳани ӯ" тамоми далелҳоро овардаам, ки зикр кардани чанде аз онҳоро ҷои мекунанд.

Аз ҷумла Ҳ.Шарифов Дар китобаш "Тоҷики гумгашта боз оғаш..." зикр мекунад, "Сайёҳи бузурги рус Н.М. Пржевальский аснои сафараш ба Туркистони шарқӣ (қисман Хутан - М.Ҳ.) ба чандин вайронаҳои шахрҳое, ки ба Сиёвӯш нисбат дода мешуданд, вохӯрд. Мардуми таҳҷой ба ӯ Сиёвӯшро на ҳамчун қаҳрамони асотирӣ, балки ҳамчун подшоҳи тавонои аҳди қадим ном мегирифт. Баъдан ин муҳаққиқ менависад, ки "Дар воҳаи Сампула Пржевальский ва ҳамроҳонаш Хангуӣ ном мавзее пеш омад, ки аз 130 ҳавлӣ иборат будо сокинонаш мувофиқи ривояти маҳаллӣ авлоди паҳлавони афсонавӣ Рустами Дастон будаанд... Ривояти пайдоиши сокинони Хангуӣ чунин аст: Рустами Дастон писаре дошт хурдсол. Аснои ба юриши тӯлони раҳсупор шудан ӯро ҳамроҳи модараш дар худуди Туркистони шарқӣ монда рафт". Тавре аз "Шоҳнома" маълум аст, Рустам 7 сол дар Тӯрон - Хутани кунунӣ подшоҳӣ карда буд ва ин ривояти уткинони маҳалли мазкур аз воқеияти Рустам Дастон огоҳӣ медиҳад. Ба қавли ин муҳаққиқ сокинони водии Қаракӯл чунин назар доранд, ки оромгоҳи Рустам дар ин водист. Агар ба маълумоти адабиёти ориёӣ таъякунем, Кашмиро Рустам бунёд намуда будааст. Ва таври пажӯҳишҳои мо ошкору мегардад, ки Кашмири нахустин ва асли, ки аз ёдҳо фаромӯш шудааст, имрӯз бо номи Тошқӯрғон машҳур аст.

Дар "Шоҳнома" номбар шудани чандин маҳаллҳое, ки таниҳо марбути шарқи Осиёи Миёна, буда ба маҳаллоти Эрони кунунӣ иртибот надоранд, далели он аст, ки ин паҳлавон бархостани минтақаи Тоҷикистон ва Помир аст. Масалан Данбар, Марғ, Мой, Ғунд, Шангон, Шукнон ва ғайра ҳеҷ гоҳе сохтаи хаёлотӣ Ҳаким Фирдавсӣ буда наметавонанд. Ин гуна далелҳо фаровонанд. Агар Рустам Достон моли соқоиёни Сакастон ва ё бофтаи Ҳаким Фирдавсӣ мебуд, дар бораи иртиботи ӯ бо маҳалҳои гуногуни Тоҷикистон қиссаи ривоятҳо вучуд дошта наметавонистанд.

ОЁ "БИҲИШТИ ГУМШУДА" ДАР ТОҶИКИСТОН АСТ?

- Шумо муҳаққиқед, мо дар бораи "Биҳишти гумшуда"-и таърихӣ аз забони Шумо шундан мехоҳам ва наметавонам ривоят аст ё чизи дигар, ки ҳатто Искандари Мақдунӣ ҳам онро мавриди ҷустуҷӯ қарор дода, онро аз пирони маҳалҳо пурсон шудааст ва он боги афсонавӣ гӯё дар ҳудуди Тоҷикистон будааст, метавонед, гӯед, ки ин ҷи биҳишт асту дар кучост?

Биҳишти рӯи замин вучуд дошт ё не, ин мавзӯи дигар аст, аммо он сарзамине, ки дар тасавури ориёӣҳои пешин ва бисёр халқҳои дигар ҳамчун биҳишт доништа мешуд, дар сарзамини мо воқеъ буд. Бояд гуфт, ки ориёӣҳиндуҳо, ориёэрониҳо ва дигар гурӯҳҳои ориёӣ бе асоси воқеъ ва омилҳои дар ин боб вучуддоштаи замину вайронаҳои ватани худро биҳишт ва маркази дунё гуфта наметавонистанд. Дар "Авесто" бештар доништа шудани Ориёно аз дигар сарзаминҳо ба ҳамин далел асос ёфтааст. Назари биҳишт доништа шудани мавқеияти сарзаминҳои ривояти Олломолинг, Шамбала, Илаврит, Арйаварта ва Эронвич, ки ин сарзаминҳо дар қисмати марказ ва шимоли шарқии Помир мавқеият доштанд, дар баъзе адабиёти асрҳои баъдӣ боқӣ монд. Масалан, Ибни Батутта гуфтааст, ки: "Аз паҳлӯи Хоразм яке аз чаҳор руде, ки аз биҳишт сарчашма мегиранд - руди Чайхун ҷорист". Ин чаҳор руди бузург - Сирдарё, Амударё, Торум ва Синд аз худҳои ҳамҷавори атрофи Помир сарчашма мегиранд ва кишварҳое, ки мо дар борашон сӯхта кардем, низ дар ҳамин минтақа ҷой доштаанд. Дар "Библия" наши тоҷикӣ, Стокгоlm, 1992, саҳифаи 17 дар бораи боги биҳишт ва яке аз чаҳор руди он - Чайхун омадааст: "Ва Худо боге дар Адан ба тарафи Машриқ шинонд; ва он Одамо, ки сиришта буд, дар он ҷо гузошт. Ва наҳре аз Адан берун меомад... Ва аз он ҷо ба чаҳор шоҳоб тақсим мешуд... Ва номи наҳри дуум Чайхун аст". Дар аънаи адабиёти шарқ руди Сайхун - Сирдарё низ яке аз чаҳор дарёи биҳишти ном бурда шудааст. Масалан, Фазлulloҳ Рӯзбехони Хинҷӣ - Исфажонӣ дар "Меҳмонхонаи Бухоро" ном асараш роҷеъ ба Сирдарё чунин гуфтааст: "Ва наҳри Сайхун аз анҳори арбаи олам аст, ки дар баъзе аҳодис марвист, аз биҳишт меояд. Ва манбаи зулоли эшон хоки анбарсиришти ҷовидон аст. Ва он наҳрро дар забони аҳли он билод Оби Хучанд гӯянд".

Омӯзишу пажӯҳиши бисёр адабиёт далолат бар он менамояд, ки Боги Ирам, Биҳишти Адан ва биҳишти ривояти адабиёти халқҳои Аврупо Эдем айнияти ҳамдигаранд. Дар "Ғиёсул-луғот" қазираи Адан дар Яман доништа шудааст. Аммо дар баъзе адабиёт боги Аданро низ бо қазираи Сарандеп яке гуфтаанд. Аз ишораи "тарафи Машриқ" дар "Библия" ва таҳлили чандин хусусиёти дигар адабиёт бармеояд, ки он мавқеияте дар назар дошта шудааст, ки бо мавқеияти мавриди таҳқиқи мо қарорӣфта айният дорад. Далели дигар он аст, ки Ямани асли

нахуст дар водии Сарикӯл воқеъ гашта, дар адабиёти ориёӣҳиндӣ Сам Яманӣ ном дошт.

Дар достони "Хирадномаи Искандарӣ"-и Ҷомӣ омадааст, ки Искандар ба мамлакате мерасад, ки дар он на шоҳ будо на гадо, ҳама мардумаш серу пур ва шоду хандон. Оё Ҷомӣ дар ин достон ба ҳамон кишвари биҳиштосои ривояти ишора накардааст? Муҳаққиқони Юнони Қадим навиштаанд, ки Искандарӣ Мақдунӣ орзуи онро дошт, ки он биҳиштро пайдо карда, умри ҷовидонӣ дарёбад. Ҷо ба ин ҳадаф ба сӯи кишварҳои Шарқ лашкар кашид. Ба қавли муҳаққиқи таърихи номҳои тоифаҳо ва кишварҳои Р.А.Агеева аврупоён дар даврони асримиёнагӣ биҳишти рӯи замин - Эдемро дар ҳудудҳои шарқии Осиё тахмин менамуданд. Дар Юнони Қадим бовар доштанд, ки биҳишт дар яке аз қуллоҳои баланди Осиёи Шарқӣ ҷой гирифтааст. Ба қавли муаллифи мазкур роҷиб асримиёнагӣ Меффрет изҳор доштааст, ки Василии валии ва Амврасии валии ба ӯ ваҳйе оварданд, ки тибқи он биҳишт дар яке аз қуллоҳои баланди кӯҳҳои Осиёи Шарқӣ воқеъ будааст. Дар яке аз дастнависҳои маҳфуз дар Осорхонаи Бритониё гуфта шудааст, ки тӯфон - обхезӣ аз он рӯ ба ин биҳишт беасар монд, ки вай дар миёни замину осмон дар фосилаи 40 сажени баҳрӣ болотар аз қуллаи баландтарини кӯҳҳо қарор дорад. Дар "Авесто" низ омадааст, ки биҳишт дар яке аз қуллоҳои кӯҳи ҳампаҳлӯи баландтарин қуллаи кӯҳи Ҳара Баразайт - Албурз - Хукар, ки қуллӣ ба номи Исмоили Сомонӣ мебошад, ҷой дорад. Мутобиқи бовари ориёэрониҳо як нӯги Чинводпул дар болои қақоки Доити - ҳоло қуллаи ба номи Абуалӣ ибни Сино ва нӯги дигари он дар болои Албурз - қуллаи ба номи Исмоили Сомонӣ - гузошта шудааст. Шаҳри ҷовидонан Амарватӣ ва биҳишти Браҳма, ки дар адабиёти ориёӣҳиндӣ тасвир ёфтааст, дар болои ҳамин қулла воқеъ гашта будааст. Қиссаи машҳури "Қишлоқи тиллоӣ", ки онро Мирсаид Миршакар ба назм даровардааст, аз сарзамини зебову обод, мардуми хушбахт ва биҳишти рӯи замин дар минтақаи мазкур нақл мекунад...

Шамбала, Тула, Ҷазираи Сафед, Агартӣ, Илаврит ва дигар сарзаминҳои ривояти ба хонандаи аврупоӣ кайҳо боз маълум аст. Аммо аксари ин ривоятҳо баромади ориёӣ-тоҷикӣ доштаву дар минтақаҳои кунунии Тоҷикистон воқеъ бошанд ҳам, хонандаи тоҷик аз онҳо камтар огоҳӣ дорад. Барои хонандаи рус ва аврупоӣ чунин хизматро қабл аз ҳама Е.Блаватская ва Н.Перих ба ҷой оварда буданд.

Бояд гуфт, ки ҷойгоҳи биҳишт, нофи замин, маркази замин ва дунё ҳама аз адабиёти ведоӣ сарчашма гирифтааст, ки аксаран он кӯҳ Меру ва Албурз доништа мешаванд, ки дар асл як кӯҳ - кӯҳи кунунии ба номи Исмоили Сомонӣ ҳастанд. Карл Риттер баландаҳои муқаддасро дар Осиёи Марказӣ доништа, гуфтааст, ки "Қутб, ва ё вилоти он - ин Меру мебошад" ва "Меру - ин боги Дарахти Ҷаёт аст".

Як сарзамин дар даврони ориёӣҳиндуҳо бо номи Арйаварта дар ҳамҷаворӣ кӯҳи муқад-

даси Меру ва дар замони ориё-эрониҳо бо номи Арияна Ваеца дар ҳамҷавории кӯҳи Ҳара Баразайт, ки ҳар ду ба кӯҳи кунунии ба номи Исмоили Сомонӣ айнаият мегиранд, воқеъ буда, дар даврони ҳар ду гурӯҳи ориёӣёҳо сарзамини муқаддас, поку беолоиш, роҳи сӯи биҳишти ҷовидон доништа мешуд. Ин сарзамин зиёратгоҳи тамоми мардуми наҷоди ориёӣи ҳамон даврон ба шумор мерафт. Аксари ҷангҳои байниқабилӣ ба хотири соҳиб шудан ба ҳамин сарзаминҳо ба вуқӯ мепаиваст. Тибқи тасвири адабиёти ориёӣёндӣ Арияварта дар самти шимоли Чамбу воқеъ қарор дошт. Биҳишти Амарватӣ бар фарози кӯҳи муқаддаси Меру - кӯҳи ҳоло ба номи Исмоили Сомонӣ воқеъ

русиҳои аз ҷумла навистаанд, ки дар замони хеле дури таърихӣ аҷдоди тоҷику русҳо ҳамчун бародарон бо як забон ҳарф мезаданд, як номи қавмӣ доштанд ва офтобшон аз як кӯҳ мебаромад ба як кӯҳ гуруб мекард... Манзуратон аз ин гуфта чист?

- Манзур ин аст, ки тоҷикон ва русҳо дар даврони хеле қадим дар як умумияти қавмиву наҷодӣ ва маҳалливу забонӣ зиндагӣ мекарданд. Яъне бо-боҳои мову русон замоне бародару бародарзодаҳо буда, бо як забон ҳарф мезаданд ва дар як сарзамин истиқомат доштанд. Воқеан нишониҳои ориёӣи русҳо бештар аз дигар халқҳои ориёинаҷод ва наздикии онҳо хусусан бо тоҷикон

гашта буд. Ин аънаи ориёӣёндӣ ба ориёёрониҳо низ тақрибан айнан ворид гардид. Арияварта - ин сарзамини муқаддасро ориёёрониҳо Арияна Ваеца ва кӯҳи Меруру Албурз номиданд. Дар он даврон Арияна Ваеца ҳамчун замини муқаддас, бахтовар ва хостгоҳи эзодон машҳур буд. Як нӯги пули биҳишти ахурий - Чиндипул воқеъ дар болои ҳамин кӯҳ буд. Наздиктарин роҳ ба сӯи биҳишт аз Арияна Ваеца мегузашт. Шохону паҳлавонон дар ин сарзамин ба хотири пирӯзӣ саодат маросими қурбонӣ ва ниёиш бар ҷой меоварданд.

Ҳоло аксар Олимон Эронвичро дар саросари Осиёи Миёна суруғ мекунад. Дар Осиёи Миёна даҳҳо руд вуҷуд доранд, ки танҳо яке аз онҳо руди Доитӣ буда метавонад. Ва дар асарҳои ориёӣ Эронвич дар соҳили руди Доитӣ доништа шудааст. Мо дар "Эрони гумшуда" тамоми нишониҳои Эронвичро, ки дар "Бундаҳиш" ва дигар асарҳо зикр гардидаанд, пайдову собит намудаем. Эронвич ин водии Олой ба пайвасти водии Лахш дар соҳили руди Қизилсуи кунунист.

Ҷанги миёни Салму Тур ва Эраҷ ба он сабаб сар зад, ки Фаридун сарзамини биҳишти Эронвичро ба Эраҷ дод. Сом писари навзодаш Золро ба хотири нобуд кардан ба кӯҳи Албурз - кӯҳи Ҳинд, - ба ин минтақа оварда танҳо ву бекас мегузорад, балки мутмаин аст, ки дар ин минтақа биҳишт ба ӯ кӯмак мерасад. Афросиёб Кангиди машҳурро ба ҳамин хотир дар ин минтақа - самти шимолии қаторкӯҳи Сарикӯл сохта буд. Сарандеб, ҷойгоҳи нузули Ҳазрати Одам дар самти ҷануби шарқии Помир буд.

Олими машҳури асри XIX рус Н.Федоров Помирро Кремли умумӣаҳонӣ, ҷойгоҳи биҳишти Эдем, яке аз се ҷойгоҳи муқаддаси дунё номидаст. Вай Помирро ҳамчун гаҳвораи башарият доништа, оромгоҳи Нахустпадаро дар ҳоли ҷо суруғ кардааст.

ТОҶИКОҶУ РУСҶО ҶАМЧУН БАРОДАРОН БО ЯК ЗАБОН ҶАРФ МЕЗАДАҶД
- Дар китобатон "Боже-ственная корона таҷиков и

бештар аз дигар халқиятҳо зоҳир мегардад. Умумияти қавмиву забонии даврони ориёӣёндӣ тоҷикону русҳо дар Осиёи Миёна, хоса водии Фарғона, ғарби кунунии Хитой ва ноҳияҳои кунунии Тошқанд Алмаато тақрибан 7-8 ҳазор сол пеш аз ин вуҷуд дошт. Яке аз далелҳои мавҷудияти номҳои яхелаи маҳалҳо дар Тоҷикистон, атрофи он ва дар минтақаҳои славянишин хусусан Россия мебошанд. Далели дигари ин назар шабеҳияти вожаҳои сержуморе мебошад, ки дар забонҳои санскрит, тоҷикӣ ва русӣ имрӯз вуҷуд доранд. Дар китобе, ки Шумо номбар кардед, фарҳанги ҳамвожаҳои русӣ-тоҷикиро овардаам, ки тақрибан дувуним ҳазор ҳамвожаро дар бар мегирад. Мавҷудияти вожаҳои яқсон дар ғўшҳои тоҷикӣ ва забони русӣ далели қавии ҳамзистии замоне вуҷуддоштаи халқҳои рус ва тоҷик мебошад. Аҷдоди халқи рус мисли тоҷикону ҳиндуҳо иштирокӣ ва ҳиссагузори эҷоди достонҳои "Ригведо" "Маҳабҳарата" ва дигар эҷодҳои ориёӣ буд.

Ин ду халқ тоҷикону русҳо то ҷое ба ҳам наздик буданд, ки номашон рус ва тоҷик аз як реша - Арта - Арса - Артакзик - тағзӣ - бархоста, маънояш ростиву эзадӣ, баландиву рушани ва дорои дигар маъноҳои.

Иқтибоси дар боло оварда аз "Велесова китаб" далели равшани ориёӣ будани русҳост. Онҳо низ бо тоҷикон дар паҳлуи Эронвич сукунат доштанд. Дар китоби мазкур тамоми далелҳои аз як қавм бар омадани тоҷикону русҳоро овардаам.

Суҳбат дар ин боб ҳанӯз бисёр аст. Дар мавзӯи мазкур 7 китоб ба нашр расондаву се китоби дигарам ҳанӯз ба нашр нарасидааст. Онҳо дар маҷмӯъ тақрибан 3 ҳазор саҳифаро ташкил медиҳанд, ки бозгӯи инҳо дар ин як суҳбати кӯтоҳ имкон надорад. Аммо ҳанӯз ҳам паҳӯҳои ман ба поён нарасидаанд.

Суҳбаторо
Умед ПУДИНАЕВ,
корманди Институти
омӯзиши маъсалаҳои
Осиё ва Аврупо

ОЁ РЪЗНОМАИ "АНВОРИ ДОНИШ" НАШРИЯИ 1 ФАКУЛТА ҶАСТ?

Муҳаммад САИДЗОД,
узи ИҶТ

Дар замони муосир рӯзнома оинаеро мемонад, ки барои мардум симои тамаддуну пешрафт ва воқеоту табодулотро аз гушаву канори кишвар инъикос менамояд.

Дар тафовут бо давлатҳои демократия ва озодии воситаҳои ахбори омма садсолаҳо дар ҷараён аст, Тоҷикистон дар ин роҳи ташаккул ва тақомули нақд гомҳои нахустинро мегузорад. Дар ҳақиқат, дар кишварҳои мутараққӣ даҳсолаҳост, ки воситаҳои ахбори омма ҳамчун кунуни ҷомеаи шаҳрвандӣ амал карда, ба ҳокимияти давлатӣ барои хостҳои шаҳрвандонро пурратар амалӣ кардан, таъсир мерасонад.

Пушида нест, ки матбуот чун оинаи замон дастовардҳои моддию маънавии ҳаётро инъикос намуда, мардумро ба омӯзиши таҷрибаи таърих, бардошт аз пешрафтҳои замони муосир ҳидоят месозад ва давлату миллатҳоро дар арсаи байналмилалӣ ба таври шоиста муаррифӣ менамоянд.

Хушбахтона, ҳоло ҳар як донишгоҳу донишқадаҳо ва ҳатто коллеҷҳо ба худ нашрияи махсус доранд, ки фазои холии иттилоотии худро пур мекунанд. Донишгоҳи давлатии Қўлоб низ аз ин истисно набуда, рӯзномаи ба худ хос дорад, ки пайвасти хабарҳои донишгоҳ ва матлабҳои хонданбод нашр мекунанд. Ин нашрия ба инъикоси саривақтию бомавриди маводи ҷойӣ дар атрофи маъсалаҳои муҳими рӯз афкори умумро ба вуҷуд оварда, дар шаклирии ғояҳои миллӣ ва таҷими пояи давлатдорӣ нақши муҳим ва асосӣ дорад.

Пушида нест, ки дар ҳар як нашрияҳои донишгоҳӣ сармуҳаррир, котиби маъсул ва маъсули техникӣ қор мекунанд, зеро "журналист"-ҳои онҳо фақат кормандону омӯзгорону донишҷӯёни он ба шумор мераванд. Суоле ба миён меояд, ки оё барои матлабҳо дар ин рӯзнома "тағай" лозим бошад ё ҳай? Оё сармуҳарири рӯзнома ҳамаро

"ба як чашм" нигоҳ мекарда бошад ё барои кормандону донишҷӯёни баъзе факулта "падар" ва барои дигар факулта "пияндар" аст? Барои дақиқан муайян кардани ин суол тариқи ин рӯзнома аз сармуҳарири он Ҷаҳонгир Рустам мепурсем, то барои мову барои тамоми кормандону донишҷӯёни донишгоҳ чун муаммо боқӣ намонанд, зеро камина аз чандин омӯзгорон, кормандон ва донишҷӯён шундаам, ки мегуфтанд: "Рӯзномаи "Анварони дониш" донишгоҳӣ набуда, балки факултавӣ мебошад". Медонед аз кадом факулта? Дар яке аз суҳбатҳо, ки чун "меҳмони нохонда" будам аз онҳо аз кадом факулта будани рӯзномаро пурсидам. Гуфтанд, ки ин рӯзнома хоси факултаи филологияи тоҷик ва журналистика мебошад, зеро пайвасти мақолаҳои омӯзгорону донишҷӯёни ҳамин факултаро нашр менамояду аз моро не.

Камина ба ин андешаи ботил умуман боварӣ надорам, аммо чунон ки меғўянд "Сухан аз даҳони Лукмон хуш аст" аз сармуҳарири рӯзнома дар ин маъсала пурсидан мехостем. Чун ин "овоза" дар бештари факултаҳо чарх задан дорад. Ҳатто дар яке аз як ҷаласае, ки ҳудуди 80 нафар кормандон ҳузур дошт, ин сухан садо дод. Ман дар ҷавоб ба онҳо гуфтам: "Агар дар воқеъ чунин аст, пас шумо ҳаққи дар донишгоҳ қор кардано надоред" Илова бар ин, муаллифи ин матлаб аз донишҷӯёну омӯзгори факултаҳо шундааст, ки матлабҳои хонданбод дар тӯли 3-4 моҳ нашр намешавад ва ё умуман нашр намешавад.

АЗ САРМУҶАРРИР: Рӯзномаи "Анварони дониш" рӯзномаи донишгоҳӣ буда, ҳар як матлаб-

ро аз рӯи ҷолибияти мавзӯ нашр мекунанд. Ғайр аз ин, дар минтақаи Қўлоб ягона рӯзномае ҳаст, ки бо таъдоди хеле зиёд (4200 нусха) дар ҳаҷми 16 саҳифа ҷоп мешавад. Аз 1-уми сентябри соли 2017 то ҳол 723 мақола ба рӯзнома ворид шудааст, ки 433-тои он ҷоп шудаанд. Ҷамзамон, бояд гуфт, ки воридшавии мақолаҳо хеле зиёд шудааст. Аз ин рӯ, рӯзнома аз 8 саҳифа ба 16 саҳифа баробар кардем, то тавонем матолиби бештареро рӯи ҷоп орем. Аз сабаби он ки сармуҳарири рӯзнома хатмкардаи факултаи филологияи тоҷик ва журналистика ҳаст, чунин андешаҳо дар ҷомеа чарх мезанад. Ҳатто баъзе омӯзгорон донишҷӯёноро бо чунин андеша "мусаллаҳ" карда, ба идораи рӯзнома равон мекунанд. Мо аз ин огоҳем. Танҳо як байт-ро меорем:

Офтоб омад, далели офтоб,
Гар далел мехоҳӣ, аз

вай рӯ матоб!

Инчунин, идораи рӯзнома муваззаф нест, ки ҳар як мақолаи бемаънову бемантиқ, дуздӣ ва аз ҷиҳати имло сартопо галатро рӯи нашр оварад. Бо боварии комил меғўям, ки барои ҷопи мақолаҳо аз муаллифон 1 сомонӣ талаб накардаем, гарчанде ки аз тарафи қисмати зиёдашон пора пешниҳод мешавад.

Он даъвое, ки мақолаҳо дер ҷоп мешаванд, дар ҳақиқат дурӯст аст. Сабаби ин дар бисёр ворид шудани мақолаҳо мебошад. Инчунин, рӯзнома ба муаллифон тавсия медиҳад, ки дар Тоҷикистон 1 рӯзнома нест ва аз ин сабаб метавонед ба дигар рӯзномаҳо низ матлабҳои оварда кунед.

ИСТИФОДАИ ТЕХНОЛОГИЯҶОИ МУОСИР МАГАР БАД АСТ?

Рустамҷон РАҶАБОВ,
муаллими муассисаи таҳсилоти
миёнаи умумии №32-и шаҳри Қўлоб

Дар ҷомеаи имрӯзаи мо дар радиои вожаи компютер боз вожаи нав, яъне "интернет" вирди забонҳо гаштааст. Дар ҳар суҳбате, ки мо нишинем, хоҳ суҳбати ҷавонон бошад, хоҳ суҳбати бузургон ин вожаро мо аз даҳони онҳо мешунавем, ки дар интернет ҳамин мавзӯро чӣ тавр тавзеҳ додаанд. Оре, интернет манбаи маълумотҳост, ки ҳар

як шахс новобаста аз ҷой ва маконаш маълумоти хосташро дастрас карда метавонд. Дар ибтидои солҳои 70-уми садсолаи гузашта аввалин шабакаҳои компютерӣ пайдо шуданд. Қисме аз донишгоҳҳои ИМА бо воситаи модемҳо бо суръати начандон зиёд қор мекарданд. Гарчанде ки мубодилаи иттилоот суст буд, вале ин замина гузошт, ки шабакаи компютерӣ ин қадар рушд кардааст. Дар айни ҳол на танҳо ба воситаи компютер, балки бо телефонҳои мобилӣ ҳам аз интернет истифода бурда метавонем. Истифодаи шабакаи интернет хуб аст, пас, чаро баъзе аз ашхос ба ин андешаанд, ки интернет ба ҷавонони мо таъсири бади хешро расонидааст, ё ин ки телефонҳои мобилӣ таъсири бад доранд.

Мо бо ин андеша ҳастем, ки агар интернет ва ё телефонро аз меъёр зиёд истифода набарем, ин хуб аст ва агар ба сати ифрот онро расонидем, албатта бад аст. Мо набояд ҳама чизро ба диди бад назар кунем.

Дар телефонҳои боҳуш китобҳо ба шакли барнома сохтаанд, ки барои истифодабарандагонии ин гуна телефонҳо мутолиаи китоб хеле осон ва қуллаш шудааст, чунки дар қучо, ки бошем, метавонем онҳоро мутолиа кунем.

Дар фарҷоми сухан гуфтаниам, ки ҷавонон аз шабакаҳои интернетӣ ҷиҳатҳои хуби онро истифода баранд. Бояд ҳар як фард аз илми муосир оғаҳӣ дошта бошад, чунки ҷомеаи имрӯзаро бе технологияи инноватсионӣ тасаввур кардан ғайриимкон аст.

Чумъахон АЛИМИЙ,
доктори илми филология, профессор,
мудри кафедра забони тоҷикӣ бо
методикаи таълими он

ПЕШДОДИЁН

Мувофиқи пешниҳоди манбаҳо дар давраи қадимтарин ду сулолаи шоҳони Эронӣ - Пешдодиён ва Каёниён мавҷуд буданд. Дар ривоятҳои мардумони ориёӣ нахустин инсон ва подшоҳе, ки ба таърихи мо асос гузоштааст, Каюмарс будааст. Мудати умри ин подшоҳи афсонавиرو ҳазор сол ва подшоҳии ӯро чил сол гуфтаанд. Бунёди шаҳрҳои Дамованд ва Истахр ба Каюмарс таллуқ доништа шудааст. Мувофиқи ривоятҳо Пешдодиён 2468 сол ҳукмронӣ кардаанд. Ҳар як подшоҳи Пешдодиён ба мардуми худ ҳунароеро меомӯхт. Дар давраи подшоҳони Пешдодиён мардум сохтани зин ва лаҷом, аспсаворӣ, бофандагӣ, ресандагӣ, дӯхтани либосро омӯхтанд. Дар давраи подшоҳи Хушанг оҳан ихтироъ карда шуд, ки аз он олоти чангӣ ва олоти меҳнат сохта мешуд. Кишоварзӣ ва обёрии заминҳоро ба воситаи коррезҳо ёд гирифтанд.

Дар давраи подшоҳи Чамшед бошад, аз ҳисоби дақиқи рӯзу моҳ оғози солро муайян намуда, онро Наврӯз номиданд. Дар ин давра инчунин роҳсозӣ ва истифодаи ҳаммомро низ ёд гирифтанд. Бузургтарин подшоҳи Пешдодиён Фаридун ба ҳисоб меравад. Ӯ донишмандонро гирифтанд, илмҳои ситорашиносӣ ва тибро инкишоф додааст.

Шоҳони Пешдодиён - Каюмарс, Хушанг, Тахмураш, Чамшед, Заҳҳок, Фаридун, Манучеҳр, Шаҳриромон, Афросиёб, Зобзу, Гаршасп номбар шудаанд. Таърихи давлатдорӣи Пешдодиён нимасотири буда, тақрибан ба ҳазорсолаҳои V-III то мелод тааллуқ дорад.

КАЁНИЁН

Давлати дувми қадимаи ориёӣ Каёниён буд. Каёниён аз рӯи солшуморию аҳди қадим 738 сол ҳукмронӣ кардаанд. Аввалин подшоҳи Каёниён Кайқубод буд. Ӯ кишвари худро ба кутҳо (вилоятҳо) ва шаҳристонҳо тақсим намуд. Барои таъмини лашкар андозаи даҳҷаҳро қорӣ намуд. Дар давраи ҳукмронии Кайқубод шаҳрсозӣ ривож гирифт. Пойтахти Каёниён шаҳри Балх буд. Подшоҳони Каёниён барои идора кардани давлат вазириро ва девонхоро (вазиратҳо) қорӣ намуданд. Падидаи муҳими ин замон ба вучуд омадани дини Зардуштии буд. Гарчанде, ки пайдоиши хат ба давраи Тахмураши девбанд - шоҳи сулолаи Пешдодиён таллуқ дошта бошад ҳам, нахустин намуди хат бо зӯҳури пайгамбар Зардушт вобаста карда шудааст. Таълимоти Зардушт мардумро аз ҷаҳолат раҳонид.

Ба подшоҳони сулолаи Каёниён - Кайқубод, Кайковус, Кайхусрав, Лухрасп, Виштасп, Баҳман (Ҷаҳоманишин), Хамонӣ, Дорои I, Дорои II номбар карда шудаанд.

ҚАБИЛАҲОИ ШАРҚИЭРО-

НАХУСТИН ДАВЛАТҲОИ ОРИЁИ

(порча аз китоби "Империяҳои ориёиён")

НИИ ОРИЁНО

Дар таърихи мардуми ориёӣ пайдоиши аввалин қабилҳо чои муҳимро ишғол менамояд. Аввалин сарчашмаҳои хатти таърихи Осиёи Миёна, ки ба асрҳои VII - VI пеш аз мелод мансубанд, ёдовар мешаванд, ки тоифаҳои қадимтарини эронинажоди ин ҷо суғдиён, бохтариҳо, марғиёниҳо, хоразмиҳо, портҳо, сақоӣҳо ва ғайраҳо буданд. Забони қабилҳои шарқии эронӣ - забони суғди, бохтарӣ, хоразми будааст. Забонҳои эронӣ яқоя бо забонҳои ҳиндуориёӣ шояхӣ ҳиндуэронӣ ё худ ориёӣ оилаи забонҳои ҳиндуаврупоро ташкил менамоянд. Сарчашмаҳои қадимаи чинӣ ҷуғрофияи паҳншавии забон ва ҷойгиршавии қабилҳои ориёиро ба атрофи Ҳафтрӯд, қисми ғарбии Чин ва тамоми Осиёи Миёна имрӯза ҳидоят мекунанд.

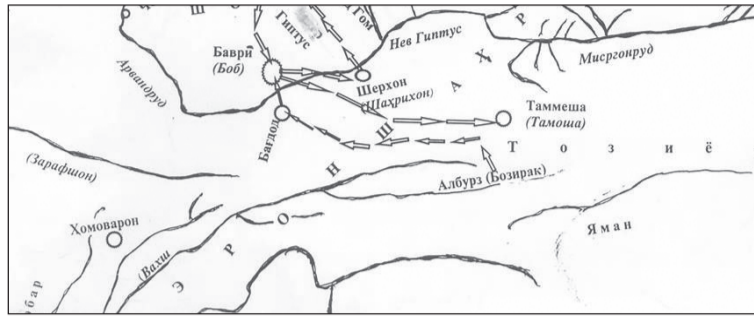
Назарияи ба ҳақиқат наздик он аст, ки гуруҳи ҳиндуён аз Осиёи Миёна ба Ҳиндустон ва ҳамчунин тоифаҳои эронӣ, аҷдоди мидиҳо, форсҳо ва ғайра ба самти Эронӣ ғарбӣ дар миёнаҳои ҳазорсолаи II пеш аз мелод ҳаракат карда, дар он ҷойҳо суқунат ихтиёр намуданд. Ин ақидаро аксари кулли таърихшиносон ва донандагон забонҳои эронӣ тарафдор мекунанд. Дар асоси далелҳои раднашаванда исбот гардидааст, ки Осиёи Миёна макон ва маркази асосии пайдоиш, инкишоф ва паҳншавии қабилҳои ориёинажод мебошад.

Қадимтарин халқҳои эронизабони ҳудудҳои тоҷикиштин - хоразмиҳо, суғдиҳо, бохтариҳо ва портҳо буданд. Дар қатори аҳолии муқимнишини эронӣ дар Осиёи Миёна бодиянишинон - сақоӣҳо, массагетҳо низ зиндагӣ мекарданд.

Тибқи ахбори Ҳеродот дар Эронзамини Шарқӣ дар давраҳои қадим то пайдошавии давлатҳои Ҷаҳоманишинӣ ва Мод давлате вучуд доштааст, ки ба он Хоразмиён сарварӣ мекардаанд. Ва ҳудуди хеле васеъ доштааст, бинобар он таърихнависон шартан "Хоразми бузург"-аш номиданд. "Хоразми бузург" қисми зиёди Осиёи Миёнаро ишғол карда, то ҳудуди Марву Ҷиротро дар бар мегирифт. Ин давлат дар резизиҳоҳои дарёи Ому дар сарзамини Хоразми имрӯза, Қароқалпоқистон ва навоҳии ҳамҷаворон он пайдо шуда, минбаъд васеъ ба бузург гардида, машҳур шудааст.

Яке аз дигар давлатҳои дигари тавонои Эронзамини Шарқӣ - подшоҳии Бохтар будааст, ки ба ҳайати он Тоҷикистони Марказӣ ва Ҷанубии имрӯза (водиҳои Ҳисор ва Вахш, минтақаи Кӯлоб), Бадахшон, қисми шимоли Афғонистон ва вилояти Сурхандарёи Ўзбекистон дохил мешуданд.

Ҳамин тавр, маълум мегардад, ки сарзамини қадимаи тоҷикон маркази асосии тамаддуни инсонӣ буда, соқинони аввалини он ба сӯи кишварҳои Шарқу Ғарб ва Ҷануб ҳаракат намуда, дар ташаккули халқиятҳои машҳури ҷаҳон саҳм гузоштаанд. Ин ақида бори дигар собит менамояд, ки Осиёи Миёна бо ноҳияҳои ҳамҷавори худ қадимтарин маҳалли истиқомати ҳиндуэронӣ ва мар-

кази паҳншавии онҳо будааст. Мардуми қадимаи даризабони дар Варорӯд, Ҳафтрӯд, Хурсон суқунат дошта, асоси тоифаҳои даризабони Осиёи Миёнаро ташкил медиҳанд. Онон, ки минбаъд бо номи суғдиёну бохтариён машҳур шуданд, дар ташкили таркиби наҷоди халқи тоҷик ҳисса гузоштанд.

ДИНИ ЗАРДУШТӢ ВА ТАЪЛИМОТИ ОН

Дини қабилҳои эронӣ дар он замонҳо дар асоси оинҳо ва асотирҳои қадима то умумияти ҳиндуэронӣ ба вучуд омада буд. Асосгузори дини Зардуштӣ пайгамбар Зардушт буд. Ӯ дар миёнаи асрҳои VII - VI пеш аз мелод ё худ, дар солҳои 628 - 551 умр ба сар бурдааст. Номи падараш Порушаспа ва номи модараш Дугдова будааст. Вай тахминан дар сини 42-солагаш ба мартабаи пайгамбарӣ соҳиб мешавад. Зардушт аслан аз табақаи муъбадони камбизот буда, соҳиби зану фарзанд низ будааст. Охири ҳаёти ӯ дар Балх мегузарад. Баъди 35 соли пайгамбарӣ душмани гоҷавиш Балатнарса ном шахс ӯро мекушад.

Муаллифи асосии "Авастро" худӣ Зардушт аст. Баъди ӯ шогирдону пайравонаш китобро пурра мегардонанд. Аз рӯи мундариҷаи китоби Зардушт шахси хеле зақӣ, донишманди таърих, фалсафа, ҳуқуқ, назму наср будааст. Дар аввал таълимоти Зардушт муваффақият пайдо накарда, пайравони кам дошт. Вале дар охир қораҳ барор гирифтӯ шоҳ Виштосп ӯро дастгирӣ намуда, таълимоташро қабул намуд ва барои паҳн гардидани ақидаҳои динӣ ба ӯ кӯмак расонид.

Зардушт аз Арянем Вайҷаҳ ба Бохтар, ки қароргоҳи шоҳ Виштосп буд, омада дар ин ҷо такагоҳ ёфт. Бохтар дар "Авастро" мамлакати зебӯе тасвир карда шудааст, ки байрақҳои ҳамаҷа қилвагар будааст. Мазмуни иҷтимоии ислоҳоти дини Зардуштро пеш аз ҳама ҳаёти ошоштаи барзгарон ва чорводорони муқимнишин талаб мекард.

Дар таълимоти дини Зардушт идеяи Худои ягона тарғиб карда шуда, бар зидди оинҳои қабиллави мубориза бурда мешавад. Оини зардуштӣ, ки барои ҷаҳонбинии вай дуализм хос аст, дар асоси тасаввуроти одамон дар хусуси зиддияти доимии ду қувва - равшанӣ ва торикӣ, неки ва бадӣ, рост ва дуруғ сохта шудааст, ки зардуштиён ба он эътиқоди комил доштанд. Таҷассуми қувваи неки Ахурамаздо (Хурмуз) ва қувваи бадӣ Анграманно (Аҳриман) буд.

Дар дини зардуштӣ дигар ҳудоҳо ҳам ҳастанд. Масалан, Худои офтоб - Митра (Миҳо), Худои ҳақ - Рашну, Худои оташ - Атар - писари Ахурамаздо, Худои ҳосилу баракат - Ардвисур, Худои чанг - Баҳром, яъне Ве-

ретраган ва ғайра. Мувофиқи тасаввуроти зардуштиён фазо ва вақт бехудуданд. Тамоми фазо ба ду қисм - неки ва равшани беинтиҳои Ахурамаздо ва инчунин торикӣ бади Аҳриман тақсим мешавад.

Зардуштиён кишту қор ва чорводориро қори хайр медонистанд. Бо амри Яздон ҳар касе ғалла кишт кунад, бо роҳи ҳақ меравад ва эътиқоди ӯро ба пеш мебарад. Аз рӯи таълимоти Зардушт вақте ки дона мерӯяд, девҳо арақ мекунанд, вақте ки осиб пайдо мешавад, девҳо ба шӯриш медароянд, вақте ки орд пайдо мешавад, девҳо бехуш мегарданд ва ҷангоме, ки нон пухта мешавад, девҳо яқбора ба ваҳм меафтанд. Дар таълимоти зардуштиён сағ, ки подоро бонӣ мекунанд, ҷои намоёнро ишғол менамояд. Барои сағро азоб додану ба ӯ хӯроқи кам додан ҷазо раво дониста мешуд.

Дар оини зардуштӣ қоидаҳои дафн кардани ҷасади марҳумон ақиб буд. Ҳеҷ кас ҳақ надошт, ки дар замин ҷасади одам ё сағро гӯр кунад, барои ин қор ӯро 500 қамчин мезаданд. Заминеро, ки дар он ҷо одам ё сағ мурдааст, дар муддати як сол истифода кардан мумкин набуд. Дар ҳонае, ки мурда шудааст, дар зимистон баъд аз нуҳ рӯз ва тобистон баъд аз як моҳ оташ дар гирондан мумкин буд. Ҷасади марҳумро ду мурдакаш ба рӯи санглохе бурда, аз пой ва муйҳояш мебастанд, ки даррандагон устухони онҳоро набаранд. Баъди чанд муддат устухонҳоро ҷамъ карда, дар сандуқҳои сафолин (оссуарийҳо) мегундоштанд. Мурдакашҳо аз обу оташ то 30 қадам ва аз одамон то 3 қадам дур меистоданд.

"АВАСТО" - ҲАМЧУН САРЧАШМАИ ТАЪРИХӢ

"Авастро" яке аз ёдгориҳои қадимаи халқҳои эронӣ буда, ба давраи ҳазорсолаи аввали то мелод мансуб аст. "Авастро" ба монанди "Забур" (китоби яке аз пайгамбарони дини яҳудӣ - Довуд), "Таврот" (китоби дини исавиён) ва "Қуръон" (китоби мусулмонон) буда, дар он қонун, қоида ва ҷаҳонбинии зардуштиён баён ёфтааст. "Авастро-апастан" маънои "асос"-ро дорад. "Авастро" дар асри VII пеш аз мелод эҷод шуда, доир ба номҳои ҷуғрофии Осиёи Миёна дар боби "Видевдат" ва "Яштҳо" маълумот медиҳад. Аз ин маълум мешавад, ки ватани тавлиди "Авастро" Осиёи Миёна будааст. Муаллифи "Авастро" пайгамбарӣ маздопарастӣ Иброҳим Зардушт ба шумор меравад. Китоби мазкур дар замонҳои гуногун аз тарафи мӯбадони зардуштӣ аз нав қор карда шуда, ба он иловаҳои зиёде дохил кардаанд. Ақидаҳои зардуштӣ дар Суғд пайдо ва баъд ба дигар мамлакатҳои эронзамин паҳн шудааст. "Авастро" дар

болои дувоздаҳ ҳазор пӯсти гов бо хатти заррин навишта шуда буд. "Авастро"-ро бори аввал Искандари Мақдунӣ сӯзонид буд. Баъдтар дар замони ҳукмронии Ашкониян дар асри I то мелод аз нав барқарор карда шуда, дар замони Сосониён бо супориши Шопури II "Авастро" пурра аз нав карда шуд. Сипас, он номи "Занд Авастро"-ро гирифт. Он мухтасари китобҳои асосии "Авастро" мебошад. Барои таққиқи таърихи Осиёи Миёна ва мамлакатҳои ҳамаҷа китоби "Авастро", ки аз 21 қисм иборат аст, аҳамияти махсус дорад. Ин китоб асосан маҷмуи навиштаҷотҳои ақидаҳои зардуштӣ мебошад. "Авастро" ёдгории бузурги забонию адабӣ, фалсафӣ ва мазҳабӣ мебошад. "Авастро" дар замони Сосониён хеле мукамал карда мешавад. Он аз 345 ҳазору 700 калима иборат будааст. Аммо дар айни ҳол аз ин китоб ҳамагӣ 23 ҳазор калима боқӣ мондааст ҳалос, ки аз фаслҳои зерин иборат аст: Ясно (қурбонӣ ва ибодат), 2. Яштҳо (ситоиш ва хушгуфторӣ), 3. Видевдат (қонуни зидди девҳо), 4. Виспарат ("ҳама розҳо"), 5. Хурд Авастро (зорӣ илтиҷо).

Дар "Авастро" ташкили аввалин давлатҳои ибтидоӣ чои намоёнро ишғол мекунанд. Дар "Авастро" гуфта мешавад, ки аввалин муттаҳидшавии вилоятҳо дар ҳудуди Ҷирот, кӯҳҳои Паропамис, водии Марв, соҳилҳои дарёҳои Ому, Сир, Зарафшон, Баҳри Арал ба амал омадааст. Дар яке аз беҳтарин қисмҳои "Авастро" - Миҳо Яшт доир ба муттаҳидшавии вилоятҳо - даҳопатӣ, яъне ҳокими вилоятҳо суҳан меравад. Дар қисмҳои охири "Авастро" доир ба тараққиёти ҳунармандӣ, кулолгарӣ, бофандагӣ, сохтмони наҳрҳо, истифода кардани оҳан ва монанди онҳо маълумотҳо дода шудааст. Мувофиқи "Авастро" дар Осиёи Миёна давлатҳое вучуд доштанд, ки аз ҳисоби муттаҳидшавии қабилҳо пайдо шуда буданд. Пешвои қабилҳои қалон ҳокимиятро ба дасти худ гирифта, оҳиста - оҳиста худро шоҳ эълон мекарданд.

"Авастро" дар бораи халқҳои Осиёи Миёна, Эрон, Афғонистон ватани қадимаи даризабонҳо, ҷойҳои пайдоиш ва паҳншавии дини зардуштӣ, урфу одат, тарзи ҳаёти хоҷагӣ ва маданӣ хабар медиҳад. Вай муборизаи қувваҳои неку бади қамъияту тавитро нишон дода, ғалабаи некиро, ки идеали инсонӣ тараққиқпарвар мебошад, таъкид менамояд. Маълумотҳои зиёди "Авастро" ба пайдо шудани аввалин давлатҳои ғулмдорӣ дар Осиёи Миёна бахшида шудаанд.

Дар китоби "Авастро" номи рӯзҳои ҳафта мутобикан чунин оварда шудаанд: Маҳзамон - душанбе; Баҳромзамон - сешанбе; Тирзамон - чоршанбе; Ҷурмуздзамон - панҷшанбе; Аноҳидзамон - чумъа; Кайвонзамон - шанбе; Меҳрзамон - якшанбе. Рӯзҳои моҳ бошанд, мувофиқи китоби "Авастро" чунин ном доштанд: 1. Ҷурмуздрӯз; 2. Баҳманрӯз; 3. Урдибиҳиштрӯз; 4. Шаҳривардрӯз; 5. Спандормуздрӯз; 6. Хурдоррӯз; 7. Мурдоррӯз; 8. Дай ба оташрӯз; 9. Оташрӯз; 10. Обонрӯз; 11. Хуршедрӯз; 12. Моҳрӯз; 13. Тиррӯз; 14. Пуштрӯз; 15. Дай ба михрӯз; 16. Михрӯз; 17. Сурушрӯз; 18. Равшанрӯз; 19. Фарвардинрӯз; 20. Баҳромрӯз; 21. Ромрӯз; 22. Бордрӯз; 23. Дай ба динрӯз; 24. Динрӯз; 25. Артрӯз; 26. Ашторрӯз; 27. Осмонрӯз; 28. Зомӣдрӯз; 29. Меҳронпандрӯз; 30. Аниронрӯз

ИХТИРОИ ДОРУИ "ДАРМОН-БАХШИ МЕЪДА"

Фирӯз САЙФУДИНОВ,
сардори Маркази истеъдодҳои ҷавон

Дар ҷомеаи имрӯза бемории захми меъда хеле зиёд ба назар мерасад. Сабаби асосии ин беморӣ дар чист? Вақте ки ман ба мавзӯи кори илмиам машғул шудам, сабабҳои зиёди сар задани ин беморию бо роҳбари худ номзади илми кимиё Холиқов Сафар муайян кардем. Меъдаи мо пардаи луобие дорад, ки вазифаи асосии он муҳофизат кардани меъда аз хунуки, гармӣ, бод ва туршӣ мебошад. Дар натиҷаи дуру дароз истеъмоли кардани маҳсулотҳои сардмичоз меъдаи мо хунуки (воспаление) мегирад ва дард мекунад. Яке аз сабабҳои дигари бемории захми меъда гурусна мондани меъда мебошад. Меъда аз худ кислотае ҳосил мекунад, ки он кислота (НСI) вазифаи ҳазм кардани хӯрокро иҷро мекунад. Аммо дар вақти дуру дароз гурусна мондани меъда, кислотаи ҳосилшуда таъсири худро ба девораҳои падмӯякдори меъда мерасонад ва меъдаи мо захм мешавад. Меъда яке аз узви асосии системаи узвҳои ҳозима ба ҳисоб меравад ва хеле нозук аст. Бо сабаби таъсири омилҳои номгиршуда осебдида, моро азият медиҳад. Аз ин рӯ, ман ба тайёр намудани доруи машғул шудам, ки барои муолиҷаи бемории газаки меъда тавсия мешавад. Тақия бар тибби қадим карда, адабиёти зиёдеро мутолиа намуда, барои тайёр намудани доруи мазкур маводҳои табиӣ зеринро истифода бурдам:

БАРГИ ЗУФ (балшой подорожник). Барги зуф дар байни мардум ҳазорсолаҳо барои касалиҳои меъдаи руда, ба таври васеъ истифода мешавад. Табиати Тоҷикистон барои хуб инкишоф ёфтани он хеле мувофиқ аст. Дар Тоҷикистон 9 намуди зуф мавҷуд аст.

Таркиби химиявии барги зуф хело мураккаб аст. Илман исбот шудааст, ки дар таркиби барги зуф гликозидҳои иридоидии аукубин, каталпол, тапонинҳои стероидӣ, каротин (C40H56), кислотаи аскарбин (C6H8O6), витамини А (ретинол), то 6,5% витамини К, витамини С, моносахаридҳо, полисахаридҳо, то 11% луоб ва флавоноидҳо мавҷуд аст. Дар барҷояш боз макроэлементаҳои калий К-44,60мг/г, кальсий Са-30 мг/г, мағний Mg-3,60 мг/г, оҳан Fe-0,70 мг/г дида мешавад. Аз микроэлементаҳо бошад, манган Mn-0,25 мг/г, мис Si-0,92 мг/г, руҳ Zn-0,70 мг/г, кобальт Co-0,25 мг/г, молибден Mo-2,76 мг/г, хром Cr-0,12 мг/г, алюминий Al-0,34 мг/г, барий Ba-22,04 мг/г, ванадий V-0,13 мг/г, селен Se-0,70 мг/г, никел Ni-0,17 мг/г, стронсий Sr-1,82 мг/г, сурб Pb-0,13 мг/г ва бор B-45,60 мг/г дида мешавад.

БЕНТОНИТ. Бентонит дар табиат хеле бисёр буда, шакл ва ранги ҳосаи худро дорад. Шакли ҳокаи онро дар тибби мардумӣ барои муолиҷаи касалиҳои пӯст ба таври васеъ ис-

тифода мебаранд. Хусусан, касалиҳои пӯсти кудакона, аз ҷумла, обгила, сурхии пӯст, ки аз таъсири намии зиёд пайдо мешавад, хориш ва аллергияи пӯстро даво мебахшад. Илми ҳозира исбот кардааст, ки бентонит ҳангоми истеъмоли ҷамчун адсорбент, маводҳои зарарнокро ба худ ҷаббид, хориҷ мешавад. Пеш аз истифода ба таври гармкунӣ безарар гардонидани он аз микро-бҳо беҳтар аст. Гармкунӣ аз таркиби бентонит қатраҳои об ва намиро дур мекунад. Шакли хушк барои хока ва ба зарҷаҳои бениҳоят хурд гардонидани он шароити хуб мебахшад. Бо вучуди ин илми ҳозира исбот кардааст, ки дар бентонити хушке, ки дар табиат вомехӯрад, микроби зинда вучуд дошта наметавонад. Бентонит яке аз минералҳои, ки хело сермасраф мебошад, ба ҳисоб меравад. Дар саноати хуркворӣ ҷамчун моддаи иловашаванда ба моддаҳои хӯроки парҳезӣ шинохта мешавад. Бентонит ҷамчун маводи асосӣ барои пармакунии чоҳҳо мавриди истифода қарор мегирад.

САНГДОНИ МУРГ. Дар табобати мардумӣ барои касалиҳои меъдаи руда боз ҳокаи истифода мебаранд, ки аз сангдони мурғ тайёр мешавад. Барои тайёр кардани ин хокаи сангдони мурғро аз байн бурида, ба ду пора тақсим мекунад. Сангдон аз дарун пардаи тунуки зардонанд дорад, ки бо мушак часпида аст. Барои табобат маҳз ҷамон пардаи зард, ки ба осонӣ аз мушакҳо ҷудо мешавад, лозим аст. Тарзи тайёр кардани хокаи чунин аст:

1. Пардаи зардро аз мушак бо тамои ҷудо мекунем.

2. Дар об тоза шустан лозим аст.

3. Хушк кардани он ба қадре, ки шикаста карданаш осон шавад.

4. Ба дараҷаи максимали майда кардани он, ки ба шакли хока гардад.

Бемороне, ки меъдаи заиф дошта, ҳангоми ҳалшавии хушк мушкӣ мекашанд, истифодаи ин хокаи давои бемисл аст. Хокаи пеш аз ҷама мӯшакҳои девораи меъдари боқувват карда, барои ҳазми хушк мусоидат мекунад. Инчунин, барои бемориҳои ҷигар низ истифода мешавад (зардпарвин (Гепотит)и А, В).

Ин се маводро истифода бурда, бо тарзи технологияи дорусозии ҳозиразамон дар шакли капсула (3мг), як маводи доругӣ тайёр намудам, ки барои муолиҷаи бемории захми меъда ва рудаи дувоздаҳангушта, газакгирии девораҳои меъда ва руда, хунравии дохили тавсия дода мешавад, ки номи доруи низ аз ҳаминҷо пайдо гардидааст. Ин амалро дониши дорусозии имрӯза имкон медиҳад. Барои ин амалиётҳои зеринро мегузаронем:

1. 100 грамм тухми барги зуфуро гирифта, дар ним истанкон об андохта, давоми 1 шабонарӯз дар ҷои ором мегузарем. Баъдан маҳлули ғализе ҳосил мешавад, ки онро ба шакли хокаи гардониданамон лозим аст, чунки шакли хокаи маводи доругӣ мӯҳлати зиёди нигоҳдошт дорад. Дар ин амал бентонит (мавзӯи в), ҷамчун маводи ёрирасон нақши асосӣ мебошад.

2. Ба ин маҳлули ҳосилшуда 25 грамм бентонит омехта карда, хамаи ҳосилшударо дар печҳои маҳсули тафсидаҳанда (гармии бебӯғ) ба мӯҳлати 45дақиқа дар ҳарорати 900 С нигоҳ медорем. Дар ин муддат хамаи ба шакли сахт ва хушк, ки ба хокаи гардониданаш хеле осон аст, табдил меёбад. Маҳлули бо вучуди бӯғ шуданаш, тамоми витаминҳо, микроэлементҳо (К, Са, Mg...) ва маводҳои доругии худро дар хокаи боқӣ мемонад.

3. Хокаи ҳосилшударо бо таносуби 1:1 бо хокаи аз сангдон омехта менамоем.

Хокаи тайёр аз сабабе ки

дистилляцияшуда ва хушк мебошад, мӯҳлати дарозӣ нигоҳдоштро дорад. Хокаро метавонем бо мошинаҳои капсулабарорӣ ба шакли капсула (2 ё 3мг) табдил диҳем. Доруи мазкур дар ду шакл истеҳсол мешавад: 2 мг ва 3 мг. Капсулаи 2 мг-ро дар як рӯз се маротиба ним соат пеш аз хӯрокхӯрӣ истеъмоли бояд кард. Капсулаи 3 мг-ро бошад, дар як рӯз ду маротиба ним соат пеш аз хӯрокхӯрӣ бо ним истанкон оби широгарм истеъмоли кардан лозим аст.

Истеъмоликунда чи қадаре ки баъди истеъмоли кардани дору гурусна истад, албатта ин ба фоидаи кор аст. Агар чӣ қадаре ки тез наҳорӣ кунад, бемор ҳангоми қадар дер шифо меёбад. Як чизи дигарро қайд кардан ба маврид аст, ки бемор набояд меъдаи худро баъди истеъмоли дору 2-3 соат гурусна мондан меъда мебошад. Мақсади асосии ин гуфтаҳо аз он иборат аст, ки баъди истеъмоли дору на кам аз ним соат ва на зиёд аз як соат хӯрокро истеъмоли бояд кард.

Дар таркиби тухми зуф моносахаридҳо (то 40%), полисахаридҳо ва витамини С (синг) мавҷуд аст. Полисахаридҳо барои ҳарчи тезтар пӯст гирифтани девораҳои меъда ва патмӯякҳои он нақши аввалиндараҷа мебошад ва вақте ки дар меъдаи мо дар шакли маҳлули мегузарад, падмӯякҳои меъда ва ҷои захмиро малҳам мебахшад.

Умуман, доруи мазкур аз ҷиҳати арзиш нисбатан арзон ва қуллай аст. Дастраскунии ҷамаи компонентҳои доруи мазкур осон аст. Ба истифодабаранда шакли содда ва фаҳмо будани нишондоди дору новобаста аз фасли сол ба ҳамагон дастрас буда метавонад. Доруи номбурда барои бартарф кардани бемориҳои захми меъда ва рудаи дувоздаҳангушта, газакгирии девораҳои меъда ва руда, хунравии дохили тавсия дода мешавад.

О НОВЫХ СПЕЦИАЛИЗАЦИЯХ МАГИСТРАТУРЫ КАЗНУ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ

Внедрение магистерских программ в образовательную систему Республики Казахстан было отражением общемировой тенденции, направленной на унификацию программ и дипломов высшего образования. Внедряя в жизнь принципы Болонской декларации, Германия, Швеция, Финляндия и другие страны, включая Казахстан, начали процесс реформирования своих систем высшего образования. Основная задача магистратуры - подготовить профессионалов для успешной карьеры в государственных органах, международных и казахстанских компаниях, а также для научно-исследовательской и преподавательской деятельности.

На кафедре уголовного права, уголовного процесса и криминалистики юридического факультета подготовлены 25 магистерских программ: "Уголовно-правовая", "Уголовно-исполнительная деятельность", "Адвокатско-медиаторская деятельность", "Прокурорско-следственная деятельность", "Криминалистическое обеспечение деятельности правоохранительных органов", "Таможенный контроль и технико-криминалистическое обеспечение деятельности таможенных органов"; "Таможенная логистика и уголовно-процессуальное обеспечение деятельности таможенных органов"; "Экспертная деятельность" (судебно-лингвистическая, судебно-экономическая экспертиза, почерковедческая, товароведческая, трасологическая экспертиза, баллистическая экспертиза, психологическая экспертиза и т.д.). Некоторые из них являются уникальными и предлагаются только на кафедре уголовного права, уголовного процесса и криминалистики.

Все программы ориентированы на приобретение образования специализированного профиля, которое позволяет претендовать на занятие требующих высшего специального образования. Например, программа "Прокурорско-следственная деятельность" ориентирована на приобретение образования специализированного профиля, которое позволяет претендовать на занятие, требующих высшего специального образования, для должности: прокурора, следователя, начальника отдела дознания, начальника следственного отдела. Программа "Криминалистическое обеспечение деятельности правоохранительных органов" ориентирована на приобретение образования специализированного профиля, которое позволяет претендовать на занятие должности: следователя, начальника отдела дознания, начальника следственного отдела, начальника криминальной полиции, их заместителей. Программы "Технико-криминалистическое обеспечение деятельности таможенных органов", "Таможенная логистика и уголовно-процессуальное обеспечение деятельности таможенных органов" ориентированы на приобретение образования специализированного профиля, которое позволяет претендовать на занятие должности: декларант, инспектор таможенной службы, менеджер по работе с таможеней, специалист внешнеэкономической деятельности, специалист по таможенному оформлению, таможенный брокер, таможенный перевозчик.

Программы специализации "Судебная экспертиза" по видам конкретных видов судебных экспертиз ориентированы на приобретение образования специализированного профиля для работы на экспертной должности в Центре судебной экспертизы МЮ РК, лаборатории Таможенной экспертизы ТК РК, экспертных учреждений КНБ РК, МО РК, МЗ РК и иных сферах государственной службы, где требуется экспертная оценка.

Уникальность данной специализации заключается в ее синтетической сущности - в комплексе дисциплин, раскрывающих сущность правовых институтов и базовых фундаментальных дисциплин по направлению экспертной деятельности. В содержании образовательных программ экспертной специализации включены предметы, отражающие процессы интеграции и дифференциации научных знаний из разных областей науки, техники: теория и процессуальные основы судебной экспертизы; методологические основы судебной экспертизы; метрология, стандартизация и сертификация методик экспертных исследований, теория и практика трасологической экспертизы, теория и практика баллистической экспертизы, теория и практика почерковедческой экспертизы и многое другое. Для поступления в магистратуру экспертной специализации определяющим является специальность, получаемая на бакалавриате, например, для поступления на специализацию "судебная экономическая экспертиза" - получение соответственно Государственному Классификатору Республики Казахстан любой экономической специальности - экономика, учет и аудит, финансы; для поступления на специализацию "судебная психологическая экспертиза" - получение специальности "психология", но допускается поступление лиц, имеющих медицинское образование и специализирующихся в области психиатрии; для поступления на специализацию "судебная лингвистическая экспертиза" - получение специальности "филология" и т.д.

Талалова Р.Б.,

КазНУ им. аль-Фараби, юридический факультет, к.ю.н., профессор г. Алматы, Казахстан

Маликов Д.Б.,

КазНУ им. аль-Фараби, юридический факультет, г. Алматы, Казахстан

Назаров О.,

студент 2 курса КазНУ им. аль-Фараби, юридический факультет

«ҲАФТАИ ИЛМ» ДАР ДОНИШГОҲ

Ҳамасола тибқи нақшаи чорабиниҳои Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон нақшаи чорабиниҳои донишгоҳ, Нақшаи баргузори машваратҳои илмӣ ва илмю техникаӣ, конференси, симпозиумҳо, анҷуманҳо ва семинарҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, Нақшаи дурнамои корҳои илмӣ-тадқиқотии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ барои солҳои 2015-2020 аз қорҳои илмӣ-тадқиқотии ҳайати олимону омӯзгорон ва донишҷӯёни донишгоҳ дар конференси ҷамъбасти натиҷагирӣ қарда мешавад.

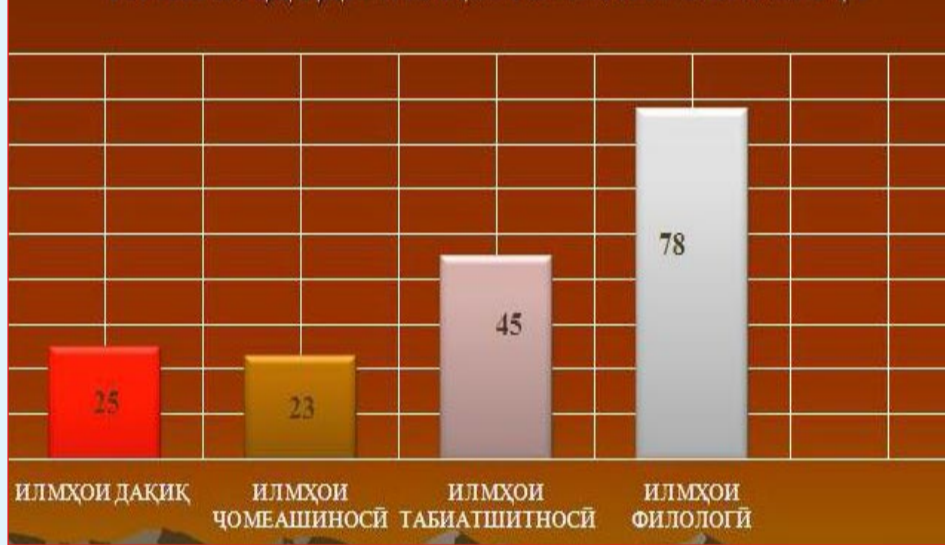
Мувофиқи талаботи конференси номбурда санаи 24-25-уми апрели соли 2018 бахшида ба оғози Даҳсолаи байналмилалӣ амал: "Об барои рушди устувор 2018-2028", Соли рушди сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ ва 140-солагии Сардафтари адабиёти муосири тоҷик Садриддин Айнӣ дар донишгоҳ гузаронида шуд.

Нахуст ректори донишгоҳ доктори илми физика ва математика, профессор, Узви вобастаи АИ ҶТ Абдулло Ҳабибулло баромад намуда, аз саҳми олимони донишгоҳ дар рушди инкишофи илми тоҷик ва тайёр намудани кадрҳои баландихтисос ёдовар шуд.

Сипас, дар мавзӯи "Роҳи Бузурги Абрешиш: моҳият ва таъйинот", Ҷумъахон Алимӣ, доктори илми филология, профессор, "Ҳунармандони кӯлобӣ ва саҳми онҳо дар тарбияи рушди ҳунарҳои мардумӣ", Иброҳимов Гурез, номзади илми педагогика, "Садриддин Айнӣ-асосгузори адабиёти навини тоҷик", Содиқов Ёралӣ, номзади илми филология, дотсент ва "Тоҷикон бунёдгузори фарҳанги арҷгузорӣ ба обҳои пок", Зафар Мирзоён, мушовири ректор оид ба иртибот бо ҷомеаи суҳанронӣ намуданд.

Дар рӯзи дуюми конференси бахшиҳо қори худро ба анҷом расонида, мақолаҳои беҳтарин аз тарафи раёсати донишгоҳ бо ифтихорномаҳо қадрдонӣ қарда шуданд.

НИШОНДОДИ МУҚОИСАВИИ МАРҶАҲО

НИШОНДОДИ МАҚОЛАҲОИ ДАР БАРНОМАИ КОНФРОНС

НИШОНДОДИ ФОИЗИ МАЪРҶАҲО

БЕҲТАРИН ЧЕҲРАҶОИ ДОНИШГОҶ МУАЙЯН ШУД!

Бо мақсади дастгирӣ ва ҳавасмандгардонии омӯзгорон, кормандон, донишҷӯён ва аспирантону донторантон барои дарёфти беҳтарин чеҳраҷо дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ озмунҳои "Олими сол", "Кафедраи сол", "Куратори сол", "Корманди сол", "Шуъбаи беҳтарин", "Варзишгари сол", "Аъзои фаъоли китобхона" ва "Докторанти сол" (Phd) гузаронида шуд.

Ҳадаф аз гузаронидани ин озмунҳо дастгирӣ ва ҳавасмандгардонии омӯзгорон, кормандон, донишҷӯён ва аспирантону донторантон, баланд бардоштани савияи донишҳои таҳассусӣ ва тарғиби фаъолияти пурсамар ҷиҳати истифодаи роҳҳо ва усулҳои фаъоли таълиму тарбия нигаронида шуда буд.

Ҳайати комиссия дар ҳайати зерин фаъолият кард:

1. Абдулло Ҳабибулло - ректор, раис;
2. Сайдаҳмадова Дилором - ноиби ректор оид ба корҳои тарбия, котиб;
3. Холиқов Сафар - ноиби ректор оид ба таълим, аъзо;
4. Худойдодова Шарофат - ноиби ректор оид ба илм ва инноватсия, аъзо;
5. Изатуллоев Куган - мушовири ректор, аъзо;
6. Гадоев Сайвалӣ - мушовири ректор, аъзо;
7. Зафари Мирзоён - мушовири ректор, аъзо;
8. Сайдалиев Азиз - раиси иттифоқи касабии омӯзгорон ва кормандон, аъзо;
9. Юсупова Фазилатмо - раиси иттифоқи касабии донишҷӯён, аъзо.

Дар ҳафтаи илм комиссия кори худро ба анҷом расонид ва чеҳраҷои зерин ғолиби озмунҳо гардид, бо диплом ва маблағҳои пулӣ аз тарафи раёсати донишгоҳ сарфароз гардонид шуданд.

Раёсати донишгоҳ ва ҳайати эҷодии рӯзномаи "Анвори дониш" омӯзгорон, кормандон, донишҷӯён ва аспирантону донторантони зеринро, ки дар озмун ғолиб шуданд, табрику таҳният намуда, дар корҳои илмӣ-тадқиқотии минбаъдаашон қомғорӣ таманно доранд.

КУРАТОРИ СОЛ

Бегиев ШАРИФ,
саромӯзгори кафедраи таҳсилоти ибтидоӣ

КУРАТОРИ СОЛ

Шамшоди ЧАМШЕД,
ассистенти кафедраи адабиёти тоҷик ва журналистика

КАБИНЕТИ ФАНИИ БЕҲТАРИН

Кабинети математика ва методикаи таълими он дар синфҳои ибтидоии факултаи омӯзгорӣ, муассиси кабинет Давлатов ТОЛҚУН

ДОКТОРАНТИ СОЛ

Саидов МУҲАММАД,
докторанти PhD, соли 3-юми кафедраи забони тоҷикӣ бо методикаи таълими он

ДОКТОРАНТИ СОЛ

Абдуҷаббори АБДУАҲАД,
докторанти PhD, соли 1-уми кафедраи химия ва биология

ОЛИМИ СОЛ

Ҷумъахон АЛИМӢ,
доктори илми филология,
профессор, мудири кафедраи забони тоҷикӣ бо методикаи таълими он

КАФЕДРАИ БЕҲТАРИН

Кафедраи илмҳои компютерӣ, мудири кафедра саромӯзгор Рафиев САФАРҶОН

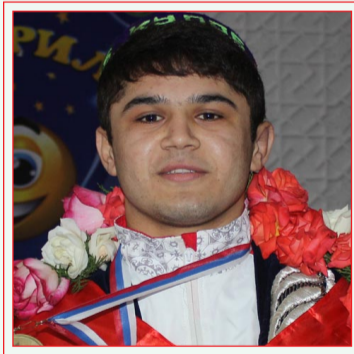
КОРМАНДИ БЕҲТАРИН

Темуров ЧАҶОНГИР,
сармуҳаррири рӯзномаи "Анвори дониш"

КОРМАНДИ БЕҲТАРИН

Каримов ДАЛЕР, сардори шуъбаи кор бо ҷавонон

ВАРЗИШГАРИ БЕҲТАРИН

Латифов СОРБОН,
донишҷӯи соли 3-юми факултаи тарбияи ҷисмонӣ ва омодагии дифои ҳарбӣ

МАРКАЗИ БЕҲТАРИН

Маркази тестӣ, сардори марказ Пиров НАВРӮЗ

АЪЗОИ ФАЪОЛИ КИТОБХОНА

Наимов ДОВУД, донишҷӯи соли 3-юми факултаи филологияи тоҷик ва журналистика

ҒОЛИБИ КРОССВОРД МУАЙЯН НАШУД!

Боси хурсандист, ки хонандагон ба рӯзномаи "Анвори дониш" таваҷҷӯҳи хосса доранд. Ба кроссворди шумораи гузашта 21 нафар ҷавоб пешниҳод кард. Камбахтона, аз ин шумора ҳеҷ кадомашон кроссвордро бе хато пур накардаанд. Онҳо ҳангоми пур кардани кроссворд аз 1 то 9 хатой кардаанд.

Инҳо: Набиев Самаридин, Мустафоқулов Шодӣ, Абдуллоҳ Ғурбатӣ, Шарипов Бедилҷон, (1 хатой) Давлатов Хуршедҷон, Комилов Амирҷон, Давлатов Гулаҳмад, Одинаева Гулнора,

Сарқоров Қосим (2 хатой), Одинаев Додхудо, (3 хато), Мавлонов Сулаймон, Хидилов Фарҳод, (4 хатой), Латифи Бобоҷон, Ҳокимов Абдулҷомид, Наҷмуддинаева Фарзона, Комилов Бахтовар, (5 хатой), Сафаров Бахтиёр, Давлатова Қаламнисо (6 хатой), Каримова Шаҳрия, Холиқова Шукрона, (8 хатой) ва Гадоев Холаҳмад, (9 хато) мебошанд.

Ҳар касе, ки ҷавобҳои пешниҳодкардашро аз назар гузаронидан меҳоҳад, ба идораи рӯзнома ташриф оварад ва хатоҳои худро бубинад.

Хонандагони азиз! Саросема нашуда, кроссвордро дуруст пур кунед ва насиби мукофот дар ҳаҷми 100 сомонӣ гардед!

The crossword puzzle grid contains the following clues and answers:

- Across:**
 - 1: Цои истироҳат
 - 5: Сарояндагӣ
 - 10: Ифлос не
 - 12: Нони русӣ
 - 15: Модаркалон, бибӣ
 - 18: Пойтахти вилоят дар Сибир
 - 20: Сароянда ... Эргашева
 - 22: Чаноби чопонӣ
 - 25: Чумхурии мухтори Русия
 - 27: Намоши сахнаӣ (санъат)
 - 30: Оши бурида
 - 33: Тела
 - 36: Шамшери туркӣ
- Down:**
 - 3: Ка-лонӣ, бузургӣ
 - 4: Рангубори рӯи актёр
 - 6: ... Сафина, сарояндаи рус
 - 7: Обимард, манӣ
 - 8: Пайи қаламро тоза мекунад
 - 9: Муқобили «лалмӣ»
 - 11: ... кардан = илова кардан
 - 13: Дуэти духтарони овозхони рус
 - 14: Оқилу доно
 - 16: Пастӣ, нокасий
 - 17: Парранда
 - 19: Гарданбанд, ҳалқа
 - 21: Шаҳри қадами арманӣ
 - 23: Таёқ, чубдаст
 - 24: Валс, танго ё брейк
 - 26: "Ёр ... бошад, кор сахл аст"
 - 28: Ирода, хоҳиш
 - 29: Падар (лаҳҷа)
 - 31: Дарзмол
 - 32: Либоси занонаи русӣ
 - 34: Машҳурӣ ҷисмонӣ ва рӯҳӣ хиндуҳо
 - 35: Лақаби амрикоӣ
 - 37: Зардоб, сафро
 - 38: Модар (лаҳҷ.)
 - 39: Ҳолати бадани одами таъзимкарда
 - 41: Нокас
 - 42: Ломбард
 - 43: Ромшуда, дастомӯз
 - 44: Пешвои рӯҳонӣ
 - 45: ... Ғафуров
 - 46: Умедворкунанда
 - 47: ... Деол, ситораи кинои хиндӣ
 - 48: Онҳо (китобӣ)
 - 49: Кӯхсори байни Осиё ва Аврупо
 - 50: Тамгаи як мошини «Дэу»
 - 51: Ташкilotи баскетболи ИМА (русӣ)
 - 52: Шохӣ футбол аз Бразилия
 - 53: Номӣ ҳамсари Борис Елсин
 - 54: Холӣ, бемағз
 - 55: Аксиномаи хурдакак
 - 56: Асоснок не, бепоя
 - 57: Равағани гов
 - 58: Вобаста, рочеъ
 - 59: Нотавонӣ, сустӣ
 - 60: Ҳарфи Н дар кимиё
 - 61: Киностудияи Тоҷикистон
 - 62: Шакли кӯтоҳи «биёр»
 - 63: Як хел захи ми пӯст
 - 64: Шавҳар
 - 65: «Шарк» ба истилоҳи баҳривардон
 - 66: Пур (лаҳҷа)
 - 67: Афту андом
 - 68: ... ву ишора
 - 69: Дусти баъди ҷанг
 - 70: Асбобу анҷоми сафар
 - 71: Аз пой зарба хӯрдан
 - 72: Бурҷи 11-уми толеънома
 - 73: Гиёҳ-ранг барои мӯй
 - 74: Муаллифи операи «Аида»
 - 75: Аз 10 хурд
 - 76: Абуалӣ ... и Сино
 - 77: Дарахти дар Тоҷикистон пахншуда
 - 78: Футбол (англ.), фут-пой, бол-?
 - 79: Тухми моҳӣ (русӣ)
 - 80: Узви маҳсули фил
 - 81: ... Баччан

ДИҚҚАТ!

Хонандае, ки сари вақт ва дар муҳлати кӯтоҳ кроссвордро дуруст ва бехато пур карда ба идораи рӯзнома пешниҳод мекунад, бо мукофоти пулӣ дар ҳаҷми 100 сомонӣ қадрдонӣ карда мешавад.

